

บทบาทของผู้สูงอายุต่อการพัฒนาชุมชนในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
Role of the elderly in community development in Mueang
Phetchaburi District Phetchaburi Province

ปวีณา จารุศิริ
ศุภวรรณ กุศลธรรมรัตน์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทบาทของผู้สูงอายุต่อการพัฒนาชุมชนในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
Role of the elderly in community development in Mueang
Phetchaburi District Phetchaburi Province

ปวีณา จารุศิริ
ศุภวรรณ กุศลธรรมรัตน์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีเพื่อศึกษาบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน โดยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2565 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2566 เป็นการศึกษาเชิงสำรวจที่ใช้เครื่องมือแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสุขภาพ 2) บทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน และ 3) ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามโดยมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 400 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา สำหรับข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ และสถิติเชิงอนุมาน สำหรับการทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 61 - 65 ปี ระดับการศึกษาประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรและมีโรคประจำตัว บทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชนในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี และด้านศาสนา และของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี และด้านอาชีพ จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ต่างกัน มีบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี และด้านอาชีพ แตกต่างกัน แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีสุขภาพต่างกัน มีบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี และด้านอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : บทบาท ผู้สูงอายุ การพัฒนาชุมชน

Abstract

This research aims to study the role of the elderly in Phetchaburi Province towards community development and to study the comparative attitudes of people in Phetchaburi Province towards the role of the elderly in community development. The data were collected between October 2022 and September 2023. This research is a survey research using a questionnaire tool, consisting of 4 parts: 1) General information of the respondents, including gender, age, education level, occupation, income, and health; 2) The role of the elderly in Phetchaburi Province towards community development; and 3) Suggestions of the respondents. The sample group in the research is 400 elderly people in Mueang Phetchaburi District, Phetchaburi Province. The data analysis uses descriptive statistics for demographic characteristics and inferential statistics for hypothesis testing.

The results of the study found that the general information of the respondents is mostly female, aged 61-65 years, primary education level, most of whom are farmers and have underlying diseases. The role of the elderly in Phetchaburi Province towards community development in Mueang Phetchaburi District, Phetchaburi Province is overall at a high level. By ranking from highest to lowest average values as follows: education, career, art, culture and tradition, and religion. And the elderly in Phetchaburi Province towards community development consisted of education, religion, art, culture and tradition, and career. Categorized by general information of the questionnaire respondents, it showed that the sample groups with different genders, ages, education levels, and careers had different roles of the elderly in Phetchaburi Province towards community development, consisting of education, religion, art, culture and tradition, and career. However, the sample groups with different health status had no differences in the roles of the elderly in Phetchaburi Province towards community development, consisting of education, religion, art, culture and tradition, and career.

Keywords: quality of life promotion, the elderly, sufficiency economy philosophy

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้สูงอายุต่อการพัฒนาชุมชนในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี เป็นโครงการวิจัยงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ที่ได้รับการสนับสนุนจาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 20,000.00 บาท ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คณะศิลปศาสตร์ ที่เห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ เอี่ยมสำอางค์ คณบดีคณะศิลปศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยุทธภูมิ สุวรรณเวช รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภคพันธ์ ศาลาทอง หัวหน้าหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และอาจารย์ดร.นิตินันท์ ศรีสุวรรณ หัวหน้างานวิจัยและพัฒนา ที่ได้ผลักดันจนเกิดงานวิจัยนี้ อีกทั้งขอขอบคุณบุคลากรคณะศิลปศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัย จนงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของงานวิจัย	3
1.4 สมมติฐานงานวิจัย	4
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	6
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	9
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน	15
2.4 กฎหมายและนโยบายด้านผู้สูงอายุ	18
2.5 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเพชรบุรี	21
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
3. วิธีการดำเนินการวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	28
3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	29
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	29
3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	30

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
4.2 ผลการวิเคราะห์วิเคราะห์ห้บทบาทของผู้สูงในอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มี ต่อการพัฒนาชุมชน	34
4.3 ผลการทดสอบสมมติฐาน	39
5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการศึกษา	70
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	71
5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้	75
5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	75
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	79
ประวัติผู้เขียน	86

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
บทที่ 3	
3.1 เกณฑ์ในการประเมินจากค่าเฉลี่ยของผลลัพธ์ในแบบสอบถาม แบบ Likert Scale 5 ระดับ	29
บทที่ 4	
4.1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม	32
4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน โดยภาพรวม	34
4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา	35
4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศาสนา	36
4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี	37
4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ	38
4.7 ผลการศึกษา การวิเคราะห์บทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อ การพัฒนาชุมชน จำแนกตามเพศ	39
4.8 ผลการศึกษา การวิเคราะห์บทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อ การพัฒนาชุมชน จำแนกตามอายุ	40
4.9 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์บทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา	41
4.10 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์บทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศาสนา	41
4.11 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์บทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี	42
4.12 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์บทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ	42
4.13 ผลการศึกษา การวิเคราะห์บทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อ การพัฒนาชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา	43
4.14 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์บทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา	44

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.15 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์หีบห่อของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศาสนา	45
4.16 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์หีบห่อของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี	46
4.17 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์หีบห่อของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ	47
4.18 ผลการศึกษา การวิเคราะห์หีบห่อของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อ การพัฒนาชุมชน จำแนกตามอาชีพ	48
4.19 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์หีบห่อของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา	49
4.20 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์หีบห่อของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศาสนา	50
4.21 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์หีบห่อของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี	51
4.22 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์หีบห่อของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ	52
4.23 ผลการศึกษา การวิเคราะห์หีบห่อของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อ การพัฒนาชุมชน จำแนกตามสุขภาพ	53

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
บทที่ 1	
1 Proportion of the Population under Age 15 and 60 Years or Over: 2010 – 2040	1
2 แสดงจำนวนประชากรผู้สูงอายุปี พ.ศ. 2562 จำแนกตามเพศ และอายุ	2
3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
บทที่ 2	
2.1 แผนที่จังหวัดเพชรบุรี	21
2.2 จำนวนประชากร ปี 2565	22
2.3 สัดส่วนประชากร ปี 2563 – 2565	24
2.4 จำนวนผู้สูงอายุ	25
2.5 สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร	25

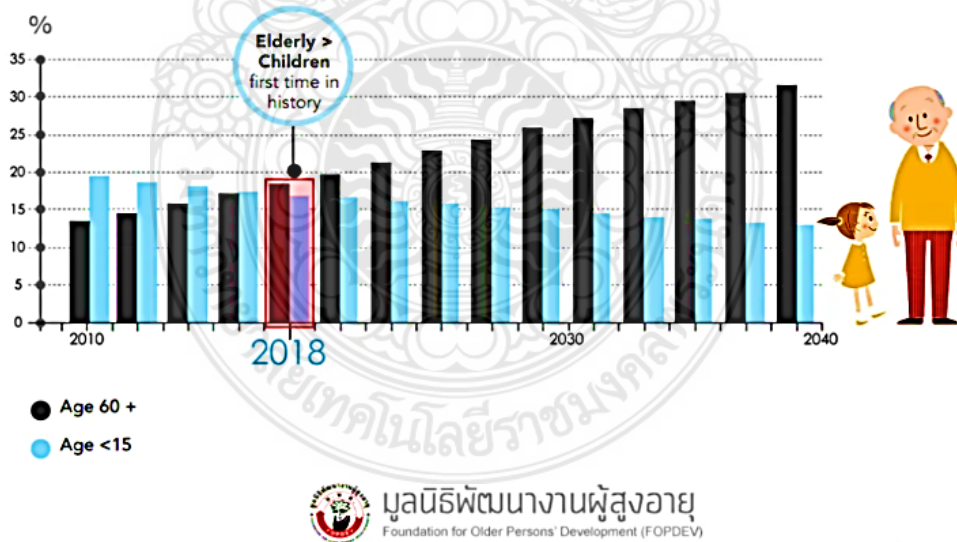
บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) โดยจากข้อมูลของ United Nations World Population Ageing พบว่า หลังจากปี 2552 ประชากรที่อยู่ในวัยพึ่งพิงได้แก่ เด็กและผู้สูงอายุ จะมีจำนวนมากกว่าประชากรในวัยแรงงาน และในปี 2560 จะเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ประชากรเด็กน้อยกว่าผู้สูงอายุ สถานการณ์นี้เป็นผลมาจากการลดภาวะเจริญพันธุ์อย่างรวดเร็ว และการลดลงอย่างต่อเนื่องของระดับการตายของประชากร ทำให้จำนวนและสัดส่วนประชากรสูงอายุของไทย เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากข้อมูลประชากรของประเทศไทยปี 2556 ประชากรไทยมีจำนวน 64.6 ล้านคน เป็นผู้สูงอายุมากถึง 9.6 ล้านคน คาดว่าในปี 2573 จะมีจำนวนผู้สูงอายุ 17.6 ล้านคน (ร้อยละ 26.3) และปี 2583 จะมีจำนวนถึง 20.5 ล้านคน (ร้อยละ 32.1) ซึ่งหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ได้ร่วมกันดำเนินงานเพื่อคุ้มครอง ส่งเสริม และสนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุ (รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุ พ.ศ.2556 โดย มสผส.)

Proportion of the Population under Age 15 and 60 Years or Over: 2010 - 2040

ภาพที่ 1 Proportion of the Population under Age 15 and 60 Years or Over: 2010 – 2040
ที่มา: รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุ พ.ศ.2556 โดย มสผส.

กระทรวงสาธารณสุข (2539) ในแผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544 งานส่งเสริมสุขภาพกลุ่มผู้สูงอายุมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพอนามัยที่พึงประสงค์ สามารถดูแลตนเองได้ สมาชิกในครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแล และส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาส แสดงศักยภาพในการส่งเสริมสุขภาพตนเอง ครอบครัวและชุมชน มีการจัดตั้งหน่วยบริการ สวัสดิการเอนกประสงค์ สำหรับผู้สูงอายุในชุมชนโดยให้ครอบครัว และผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ เรื่องสุขภาพอนามัยให้ครอบครัวอย่างน้อยร้อยละ 50 ของประชากรผู้สูงอายุ ทั้งประเทศไทยส่งผลให้อายุขัยเฉลี่ยของชายเพิ่มขึ้นจาก 68 เป็น 70 ปี และหญิงเพิ่มขึ้นจาก 72 เป็น 75 ปี ทั้งนี้เมื่อมองในเชิงศักยภาพของกลุ่มผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น พบว่า มีผู้สูงอายุจำนวนมากที่ เป็นผู้ที่มีองค์ความรู้และภูมิปัญญาหลากหลายสาขาวิชา แต่ยังไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน ได้อย่างเต็มที่ มีการประมาณการว่า มีผู้สูงอายุที่มีพลัง เป็นผู้นำชุมชน และปราชญ์ชุมชนกระจายอยู่ทุก พื้นที่ประมาณ 1.7 ล้านคน ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชข 2 ค) พ.ศ. 2550 ที่พบว่า ประเทศไทยมีผู้รู้ภูมิปัญญาในสาขาต่าง ๆ มากกว่า 2.2 ล้านคน และในจำนวนนี้กว่าร้อยละ 60 หรือราว 1.4 ล้านคน เป็นผู้สูงอายุที่กระจายอยู่ในทุกพื้นที่ทั่วภูมิภาคของประเทศไทย นอกจากนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้เคยจัดทำทะเบียนผู้สูงอายุที่มีความรู้ ความสามารถ รวบรวมเป็นคลังปัญญาผู้สูงอายุในชุมชน 13 จังหวัด 22 สาขาคณะความรู้ จำนวน 5,090 คน ซึ่งสามารถเป็นกำลังสำคัญในการช่วยพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นได้เป็นอย่างดี (ศิริพงษ์ เกี้ยวสกุล, 2555)

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนประชากรผู้สูงอายุปี พ.ศ.๒๕๖๒ จำแนกตาม เพศ และ อายุ

รายการ	เพศ		รวม(คน)	ร้อยละ/ประชากรทั้งหมด
	ชาย (คน)	หญิง(คน)		
- อายุ ๖๐ ปี - ๗๐ ปี	๒๔,๒๒๕	๓๐,๒๑๘	๕๔,๔๔๓	๑๑.๓๑
- อายุ ๗๑ ปี - ๘๐ ปี	๑๐,๕๓๙	๑๓,๙๖๕	๒๔,๕๐๔	๕.๐๙
- อายุ ๘๑ ปี - ๙๐ ปี	๔,๗๓๘	๗,๔๓๑	๑๒,๑๖๙	๒.๕๓
- อายุ ๙๑ ปี - ๑๐๐ ปี	๗๖๙	๑,๓๘๘	๒,๑๕๗	๐.๔๕
- อายุ ๑๐๐ ปีขึ้นไป	๕๔	๔๗	๑๐๑	๐.๐๒
รวม	๔๐,๓๒๕	๕๓,๐๔๙	๙๓,๓๗๔	๑๙.๔๑

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ภาพที่ 2 แสดงจำนวนประชากรผู้สูงอายุปี พ.ศ. 2562 จำแนกตามเพศ และอายุ

ที่มา: ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

จังหวัดเพชรบุรี มีผู้สูงอายุ จำนวน 93,374 คน คิดเป็นร้อยละ 19.41 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60 – 70 ปีมากที่สุด จำนวน 54,443 คน คิดเป็นร้อยละ 11.31 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ผู้สูงอายุ 100 ปีขึ้นไป จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 0.02 ของจำนวนประชากรทั้งหมด จากข้อมูลประชากรผู้สูงอายุ ระหว่างปี 2558 – 2562 พบว่า มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีซึ่งสอดคล้องกับอัตราการเพิ่มของประชากรวัยสูงอายุในระดับประเทศแต่ละปีที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน โดยในปี 2562 ประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19.41 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

จังหวัดเพชรบุรียังไม่มีการศึกษาถึงบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ซึ่งครอบคลุมถึงบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน รวมทั้งเปรียบเทียบบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชนตามปัจจัยส่วนบุคคล ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน และพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุและประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน

1.3 ขอบเขตของงานวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ได้รวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุในอำเภอผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 94,333 คน (ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย, 2563) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้สูงอายุในผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 400 คน ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณตามสูตรทาโร่ ยามาเน่ เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม 2565 ถึงเดือนกันยายน 2566 ซึ่งมีการเก็บข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ

1.3.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ชุดที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สุขภาพ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.3.3 ขอบเขตด้านประชากร

1.3.3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 94,333 คน (ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย, 2563)

1.3.3.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 400 คน

1.3.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

จังหวัดเพชรบุรี

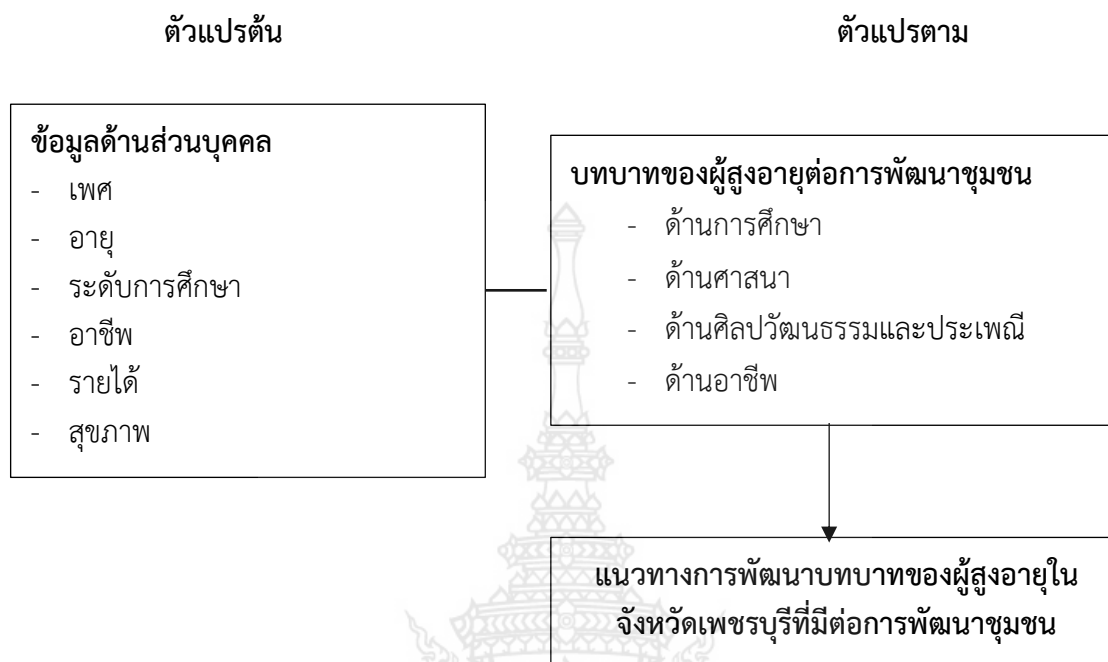
1.3.5 ขอบเขตด้านเวลา

เดือนตุลาคม 2565 – เดือนกันยายน 2566

1.4 สมมติฐานงานวิจัย

1.4.1 บทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: ผู้วิจัย (2566)

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. บทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน
2. ทักษะชีวิตของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้สูงอายุต่อการพัฒนาชุมชนในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย หัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน
4. กฎหมายและนโยบายด้านผู้สูงอายุ
5. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเพชรบุรี
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2543) กล่าวว่า ทฤษฎีบทบาทเป็นทฤษฎีย่อยในทฤษฎีการกระทำระหว่างกันด้วยสัญลักษณ์ (Symbolic Interaction Theory) โดยกล่าวถึงลักษณะของสังคมมนุษย์และลักษณะของปัจเจกบุคคลแล้วชี้ให้เห็นว่า ตัวเชื่อมระหว่างมนุษย์กับสังคมนั้นก็คือบทบาทสังคมมนุษย์ คือ ละครคน มนุษย์แต่ละคน คือ ตัวแสดงที่มีบทบาทชัดเจนสำหรับแสดง มีบทละครเป็นตัวกำกับมนุษย์แต่ละคนมีตำแหน่งต่าง ๆ ชัดเจนที่จะต้องดำรง มีบรรทัดฐานสังคมควบคุมพฤติกรรมตัวละครต้องเชื่อฟังผู้กำกับมนุษย์ทุกคนต้องปรับตัวเข้ากับผู้ชม ต้องสวมบทบาทผู้ชมประเภทต่าง ๆ (Generalized Others) และประการสุดท้ายต้องอาศัยความรู้ความชำนาญตนช่วยในการแสดง อาศัยศักยภาพของตนและทักษะในการแสดงบทบาทเข้าช่วย ซึ่งเป็นที่จะต้องใช้ในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น

ความหมายของบทบาท

บทบาท หมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิ และหน้าที่ของสถานภาพที่สังคมกำหนดหรือคาดหวังไว้ โดยได้รับอิทธิพลมาจากค่านิยมทางขนบธรรมเนียมและประเพณีของแต่ละสังคม โดยบทบาทของบุคคลในสังคมจะแสดงออกมาในรูปแบบใดก็จะขึ้นอยู่กับสถานภาพของบุคคลนั้น ๆ ตามที่บรรทัดฐานของสังคมได้กำหนดไว้

บทบาทนั้นแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. บทบาทในลักษณะโครงสร้างนิยม คือ การสนใจในเนื้อหา โครงสร้าง และหน้าที่ของสถานภาพทางสังคม การจัดระเบียบและผลของบทบาท โดยบทบาทจะถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดไว้ในสังคม ถูกคาดหวังไว้บุคคลในสถานภาพใด ควรจะมีบทบาทตามสถานภาพนั้น ๆ

2. บทบาทในลักษณะปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์นิยม คือ การให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับกระบวนการซึ่งบุคคลจะทำความเข้าใจได้ว่า บุคคลอื่นให้ความสำคัญ ความคาดหวังกับตนเองอย่างไรในการที่จะมีบทบาทในสังคมซึ่งจะเกิดขึ้นจากบุคคลที่มีปฏิสังสรรค์ทางสังคมต่อกันในสังคมนั้น ๆ

ประเภทของบทบาท

บุคคลในสังคมจะแสดงบทบาทต่าง ๆ แตกต่างกันไปโดยที่การแสดงบทบาทของบุคคลจะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงลักษณะของบุคคลนั้นได้ ดังนั้น จึงมีผู้แบ่งลักษณะและประเภทของบทบาทไว้ดังต่อไปนี้

จำนง อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ (2545) ได้กล่าวถึงลักษณะของบทบาทไว้ 3 ลักษณะ คือ

1) บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) เป็นบทบาทที่กำหนดไว้เป็นกฎหมาย หรือตามความคาดหวังของบุคคลทั่วไปในสังคม เป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ซึ่งผู้มีสถานภาพหนึ่ง ๆ ควรกระทำแต่อาจไม่มีใครทำตามนั้นก็ได้

2) บทบาทที่บุคคลเข้าใจ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้น ๆ ที่คาดคิดด้วยตัวเองว่าควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้เกี่ยวข้องกับค่านิยม ทัศนคติ บุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

3) บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual or Enacted Role) เป็นการกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริงซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะหน้าในขณะนั้นด้วย สถานการณ์ดังกล่าวอาจเป็นสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม เช่น การกีดกันของกลุ่มต่าง ๆ และบทบาทที่กระทำจริงอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทในอุดมคติหรือบทบาทที่บุคคลรับรู้ก็ได้

สงวนศรี วิรัชชัย (2527) ได้สรุปลักษณะของบทบาทไว้ 5 ประการ คือ

1) บทบาทตามที่กำหนด (Prescribed Roles) หมายถึง บทบาทที่สังคม กลุ่มหรือองค์กรกำหนดไว้ว่าเป็นรูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม กลุ่ม หรือองค์กรนั้น ๆ

2) บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง (Expected Roles) หมายถึง บทบาทหรือรูปแบบของพฤติกรรมที่คนอื่น ๆ คาดหวังว่าผู้อยู่ในตำแหน่งจะถือปฏิบัติ

3) บทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง (Subjective Roles) หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งคิด เชื่อว่าเป็นบทบาทของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่

4) บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Enacted Roles) หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่ผู้อยู่ในตำแหน่งได้ปฏิบัติหน้าที่แสดงออกมาให้เห็น ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง แต่อาจมีกรณีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมคาดหวังผู้อื่น ทั้ง ๆ ที่บทบาทนั้นไม่ตรงกับบทบาทตามความคิดของตน

5) บทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ (Perceived Roles) หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่ผู้อื่นได้รับทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่ง ซึ่งโดยธรรมชาติการรับรู้ของคนเราจะมี การเลือกรับรู้ และมีการรับรู้ที่ผิดพลาดไปจากความเป็นจริงได้ด้วยอิทธิพลจากประสบการณ์หลายอย่าง

ทฤษฎีบทบาท

ทฤษฎีบทบาท (Role Theory)

จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ (2545) ได้อธิบายพฤติกรรมทางสังคมที่บุคคลแสดงต่อกันว่าเป็น การแสดงบทบาทต่อสังคมกำหนด ทำนองเดียวกับการแสดงละครตามบท (Script) “บท” ดังกล่าวก็ตั้งสถานภาพแบบบรรทัดฐาน บุคคลในสังคมมีสถานภาพต่าง ๆ มากมายและถูกคาดหวังจากคนอื่นให้แสดงบทบาทตามสถานภาพที่ดำรงอยู่ ส่วนบรรทัดฐานหรือความคาดหวังของสังคมก็มีหลายระดับ ตั้งแต่การบังคับให้ต้องกระทำหรือห้ามกระทำจนถึงการคาดหวังว่าการกระทำหรือไม่ควรกระทำ การแสดงบทหนึ่ง ๆ อาจไม่สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของคนอื่นได้ทุกฝ่าย นอกจากสถานภาพและบรรทัดฐานแล้ว ปัจจัยอีกด้านหนึ่งก็มีส่วนกำหนดบทบาท คือ ตัวตน (Self) หรือการรับรู้ของบุคคลนั่นเอง บุคคลแต่ละบุคคล อาจมีการรับรู้หรือความเข้าใจในบทบาทของสถานภาพหนึ่ง ๆ แตกต่างกัน

ทฤษฎีบทบาทของราล์ฟ ลินตัน (Ralph Linton's Role Theory)

ได้กล่าวไว้ว่า ตำแหน่งหรือสถานภาพเป็นผู้กำหนดบทบาท เช่น บุคคลที่มีตำแหน่งเป็นครูต้องแสดงพฤติกรรมเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์ ลินตันได้ให้แนวคิดทฤษฎี บทบาทไว้ว่า การที่บุคคลจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ถูกกำหนดไว้ได้ดีหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังต่อไปนี้ คือ

- ลักษณะเฉพาะของสังคมหรือชุมชน
- วัฒนธรรม ประเพณี และความปรารถนาของสังคมที่เกี่ยวข้อง
- บุคลิกภาพและความจำเป็นของบทบาท

ทฤษฎีบทบาทของนาเดล (Nadel's Role Theory)

ได้กล่าวไว้ว่า บทบาท คือ ส่วนประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรม 3 ลักษณะ คือ ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบท เช่น ครู ต้องพูดเก่งหรือมีอารมณ์ขัน ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทและขาดไม่ได้ เช่น เป็นแพทย์ต้องรักษาคนไข้และส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย

ทฤษฎีบทบาทของโฮมันน์ (Homann's Role Theory)

ได้กล่าวว่า บุคคลจะเปลี่ยนบทบาทไปตามตำแหน่งเสมอ เช่น ตลอดกลางวันแสดงบทบาทสอนหนังสือ เพราะมีตำแหน่งเป็นครูสอนตอนเย็นแสดงบทบาทเรียนหนังสือ เพราะมีตำแหน่งเป็นนิสิตภาคสมทบ เป็นต้น

ทฤษฎีบทบาทของพาร์สันส์ (Parson's Role Theory)

กล่าวไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคมทำให้มนุษย์ต้องเพิ่มบทบาทของตน เช่น บุคคลที่มีเพื่อนมากก็ต้องแสดงบทบาทมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

ทฤษฎีบทบาทของเมอร์ตัน (Merton's Role Theory)

ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลแต่ละคนจะต้องมีตำแหน่งและบทบาทควบคู่กันไปซึ่งไม่เหมือนกัน บทบาทจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับทักษะของสังคมที่เขาสังกัดอยู่ตลอดจนลักษณะของบุคคลในสังคมนั้น

ทฤษฎีบทบาทของกู๊ด (Good's Role Theory)

กล่าวไว้ว่า บทบาท คือ แผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของแต่ละบุคคลและบทบาทดังกล่าวควรเป็นไปตามข้อตกลงที่มีต่อสังคมนั้น ๆ

ทฤษฎีบทบาทของกัสกิน (Guskin's Role Theory)

ได้กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลแต่ละคน คือ ผลที่ได้จากตำแหน่งทางสังคมของเขานั่นเอง และทฤษฎีบทบาทจัดเป็นข้อตกลงประการแรกที่สถาบันต่าง ๆ ในสังคมคาดหวังว่าบุคคลที่ได้รับตำแหน่งต่าง ๆ ควรปฏิบัติอย่างไรบ้าง

ทฤษฎีของโคเฮน

ได้กล่าวสรุปทฤษฎีบทบาทไว้ว่า การที่สังคมกำหนดเฉพาะเจาะจงให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทใดบทบาทหนึ่งนั้น เรียกว่า บทบาทที่ถูกกำหนด ถึงแม้ว่าบุคคลบางคนมิได้ประพฤติปฏิบัติตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้ ส่วนบทบาทที่ปฏิบัติจริง หมายถึง การที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกจริงตามตำแหน่งของเขา ความไม่ตรงกันของบทบาทที่ถูกกำหนดกับบทบาทที่ถูกปฏิบัติจริงนั้น อาจมีสาเหตุมาจากสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้

- บุคคลขาดความเข้าใจในบทบาทที่สังคมต้องการ
- ความไม่เห็นด้วยหรือไม่ลงรอยกับบทบาทที่ถูกกำหนด
- บุคคลไม่มีความสามารถที่จะแสดงบทบาทนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีของมิด

ได้กล่าวถึงทฤษฎีบทบาท ไว้ว่า บทบาทเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติจริง หรือบทบาทที่เป็นจริง ซึ่งจะต้องประกอบด้วยสิ่งดังต่อไปนี้

- การรู้จักตนเองตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- พฤติกรรมตามสถานการณ์ที่กำหนดให้จะต้องมีความเหมาะสมกับการส่งเสริมฐานะของตนเอง
- ภูมิหลังของการกระทำที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นนั้น การเป็นแบบอย่างเพื่อให้การกระทำบางอย่างเป็นไปตามแนวทางที่ต้องการ
- การประเมินผลการกระทำตามบทบาท สามารถดำเนินการด้วยตนเองหรือโดยคนอื่น

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ความหมายของผู้สูงอายุ

คำว่า ผู้สูงอายุ ตรงกับภาษาอังกฤษ Elderly person เป็นสภาวะของบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีความอ่อนแอทางร่างกายและจิตใจ มีเจ็บป่วยหรือความพิการเกิดร่วมด้วยเป็นวัยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่ความเสื่อมทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคลวัยสูงอายุเป็นระยะสุดท้ายของชีวิตอาจยาวนาน 10 – 20 ปี หรือมากกว่านั้น ถ้ามีการเตรียมตัวเตรียมใจ ก่อนเข้าสู่วัยนี้

มาตั้งแต่วัยกลางคน จะสามารถปรับตัวรับบทบาทวัยสูงอายุได้พอสมควรแก่ฐานะ ซึ่งเกณฑ์การตัดสินความชรา (cut – off point) อยู่ที่ 60 ปี ที่ใช้กำหนดผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปเป็นคนชรา หรือสำหรับประเทศไทยได้กำหนดว่าผู้สูงอายุ คือ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปตามเกณฑ์ปลดเกษียณตรงกับที่ประชุมโลกว่าด้วยเรื่องผู้สูงอายุ ประเทศออสเตรเลีย ปี พ.ศ. 2525 ได้ตกลงกันให้ใช้อายุ 60 ปี เป็นเกณฑ์มาตรฐานโลกในการที่จะกำหนดผู้ที่จะถูกเรียกว่าเป็นผู้สูงอายุ

เกษม และกุลยา ตันติผลาชีวะ (2528) ให้ข้อพิจารณาความสูงอายุของบุคคล ดังนี้

1. พิจารณาในแง่ของการเปลี่ยนแปลงของร่างกายในทางสรีรวิทยา พบว่า การเปลี่ยนแปลงแรกสุดของผู้ที่เข้าสู่ความสูงอายุ คือ สายตาจะยาวขึ้นต้องใช้แว่นสายตาช่วย ผมหงอก หูตึง เหนื่อยง่าย และขี้ลืม เมื่อเกิดการเจ็บป่วยจะต้องใช้เวลาในการรักษานานขึ้นกว่าเดิม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้แต่ละขั้นจะเปลี่ยนแปลงต่างกัน อายุที่มีการเปลี่ยนแปลงจะไม่เท่ากัน

2. พิจารณาในแง่จิตใจ ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้สูงอายุ จะยึดมั่นในความคิดของตนเป็นหลักไม่ค่อยยอมรับความรู้ใหม่ ๆ หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและมักมีความต้องการที่จะช่วยเหลือสังคมตามความถนัดของตนเอง ต้องการความสนใจจากผู้อื่น ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ตลอดจนต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิดเมื่อเวลาเจ็บป่วย มีลักษณะขี้ใจน้อย จู้จี้ขี้บ่น และถือตัว

3. พิจารณาในแง่ของสังคม ความมีอายุทำให้ผู้สูงอายุมีสถานะทางสังคมเพื่อขึ้นและมีความสำคัญในฐานะผู้มีประสบการณ์ ซึ่งขึ้นอยู่กับการณ์ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของคน ๆ นั้นด้วย แม้ว่าสังคมจะกว้างและมีคนรู้จักมากขึ้น มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล แต่การทำงานและหน้าที่ความรับผิดชอบจะลดลง เนื่องจากความจำกัดของอายุและความสามารถ

สุรกุล เจนอบรม (2541) ได้กำหนดการเป็นบุคคลสูงอายุกว่า บุคคลผู้จะเข้าข่ายเป็นผู้สูงอายุ มีเกณฑ์ในการพิจารณาแตกต่างกันโดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเป็นผู้สูงอายุไว้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากอายุจริงที่ปรากฏ (Chronological Aging) จากจำนวนปีหรืออายุที่ปรากฏจริงตามปฏิทินโดยไม่นำเอาปัจจัยอื่นมาร่วมพิจารณาด้วย

2. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย (Physiological Aging หรือ Biological Aging) กระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้จะเพิ่มขึ้นตามอายุขัยในแต่ละปี

3. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ (Psychological Aging) จากกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ สติปัญญา การรับรู้ และเรียนรู้ที่ถดถอยลง

4. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากบทบาททางสังคม (Sociological Aging) จากบทบาทหน้าที่ทางสังคมที่เปลี่ยนไป การมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคล ตลอดจนความรับผิดชอบในการทำงานลดลง

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (2558) สาระของกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดความหมายของผู้สูงอายุว่า หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ได้รับรองให้ผู้สูงอายุได้รับประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครอง

ให้แก่บุคคลที่มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย ซึ่งในกฎหมายใช้คำว่า สิทธิผู้สูงอายุ ให้มีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. สิทธิได้รับการบริการทางการแพทย์ และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นพิเศษ
2. สิทธิได้รับการบริการด้านการศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต
3. สิทธิได้รับการบริการด้านการประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม
4. สิทธิในการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่าย หรือชุมชน
5. สิทธิได้รับการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคารสถานที่ ยานพาหนะ หรือการบริการสาธารณะอื่น
6. สิทธิได้รับการช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม
7. สิทธิได้รับการยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ
8. สิทธิในการได้รับการช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกละเมิดกรรม หรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง
9. สิทธิในการได้รับคำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี หรือในทางการแก้ไขปัญหาคอขวด
10. สิทธิได้รับการการจัดที่พักอาศัย อาหาร และเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง
11. สิทธิได้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
12. สิทธิได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี
13. สิทธิประการอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

พระครูปลัดจันทรพล อาจารย์สุโก (2557) กล่าวว่า นักทฤษฎีการสูงอายุได้พิจารณากระบวนการแก่ของบุคคลว่า เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั้งแนวตั้งและแนวนอน ในแนวตั้งให้พิจารณาว่าร่างกายของบุคคลมีหลายระดับนับตั้งแต่โมเลกุล เซลล์ บุคคล กลุ่มคน และสังคม ส่วนแนวนอนให้พิจารณาว่าบุคคลมีคุณลักษณะ 3 ประการคือ เป็นอยู่ (Being) พฤติกรรม (Behaving) และการกลายมาเป็น (Becoming) ปรัชญาการมองของความสูงอายุหรือกระบวนการที่เกิดจากปัจจัยหลายประการไม่สามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งทฤษฎีที่อธิบายถึงการสูงอายุอาจแบ่งได้เป็น 3 ทฤษฎีดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีทางชีววิทยา ได้อธิบายถึงกระบวนการทางสรีรวิทยาและการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างของอวัยวะต่าง ๆ ของทั้งการสูญเสียความสามารถในการต้านทานโรค พบว่า ในทุกระดับของชีววิทยาดังแต่เซลล์ เนื้อเยื่อ อวัยวะ ระบบอวัยวะจะต้องมีการเสื่อมและการตายเกิดขึ้น

2. ทฤษฎีทางจิตวิทยา เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพและพฤติกรรมของผู้สูงอายุนั้น เป็นการพัฒนาและปรับตัวเกี่ยวกับสติปัญญา ความนึกคิด ความจำ และการรับรู้แรงจูงใจ รวมทั้งสังคมที่อยู่อาศัย และประสบการณ์ในอดีตของแต่ละบุคคลจะผลักดันให้มีบุคลิกแตกต่างกันไปและมนุษย์จะมีช่วงการเปลี่ยนแปลง คือ ช่วงต่อของชีวิต ซึ่งล้วนแต่เป็นภาวะวิกฤตการณ์ที่บุคคลสามารถผ่านช่วงวิกฤตในชีวิตแต่ละระยะได้ดีเพียงใด ก็จะส่งผลถึงการพัฒนาบุคลิกภาพในอนาคต คือการเป็นผู้สูงอายุด้วย

3. ทฤษฎีทางสังคมวิทยา เป็นทฤษฎีที่พยายามอธิบายสาเหตุที่ทำให้ผู้สูงอายุมีสถานะทางสังคมที่เปลี่ยนไป เพราะมนุษย์จะต้องมีการพัฒนาในแต่ละบุคคล และสิ่งแวดล้อมจะมีผลต่อการปรับตัว ทฤษฎีนี้เชื่อว่าถ้าสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจะทำให้สถานะของผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทฤษฎีทางสังคมแบ่งออกได้ดังต่อไปนี้

1) ทฤษฎีไร้ภาระผูกพัน อธิบายว่าการละบทบาททางสังคม ซึ่งจะเป็นผลดีต่อทั้งสองฝ่าย คือ ได้ให้คนในวัยหนุ่มสาวที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำหน้าที่ สำหรับผู้สูงอายุเองก็จะได้เตรียมตัวรับกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เป็นกระบวนการต่อเนื่องและหลีกเลี่ยงไม่ได้ และความแตกต่างในบุคลิกภาพไม่ใช่สิ่งที่สำคัญ

2) ทฤษฎีกิจกรรม กล่าวถึง การมีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างบุคคล การมีปฏิสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมกิจกรรมในสังคม และความพึงพอใจในชีวิต เมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้นสถานะทางสังคมจะลดลง บทบาทเก่าจะถูกทอดถอนตัวออกไป ดังนั้นผู้สูงอายุควรมีกิจกรรมต่อเนื่องจากวัยที่ผ่านมา ควรพอใจในการร่วมกิจกรรม สนใจและร่วมเป็นสมาชิกในกิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สูงอายุทำให้มีสุขภาพดีทั้งใจและกาย กิจกรรมจึงมีความสำคัญต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ

3) ทฤษฎีความต่อเนื่อง ได้มาจากการนำทฤษฎีไร้ภาระผูกพันและทฤษฎีกิจกรรมมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปใหม่เป็นทฤษฎีความต่อเนื่องที่สามารถอธิบายชีวิตที่แท้จริงของผู้สูงอายุได้ คือ การที่ผู้สูงอายุจะมีความสุขในบั้นปลายชีวิตได้นั้นขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ และรูปแบบการดำเนินชีวิตเดิมของผู้สูงอายุ เช่น ผู้สูงอายุที่เคยมีบทบาทในสังคมจะมีความสุขเมื่อได้ร่วมกิจกรรมเหมือนในวัยหนุ่มสาว และผู้สูงอายุที่ไม่ชอบการเข้าร่วมสังคมมาก่อนก็จะมีสุขในการแยกตัวเองในวัยสูงอายุ การเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ

บ๊อง อรรถศิริ (2549) กล่าวว่า ผู้สูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลง 3 ด้านด้วยกัน คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายจะมีลักษณะไปในทางเสื่อมมากกว่าการเสริมสร้าง ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจจะเกี่ยวข้องกับอารมณ์และการปรับตัว และมักจะมีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและสังคมด้วย ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมจะเป็นลักษณะที่ผู้สูงอายุไม่สามารถแสดงบทบาทต่าง ๆ ได้ มีผลทำให้รู้สึกขาดคุณค่า ขาดความภาคภูมิใจในตัวเองและความต้องการของผู้สูงอายุ

แต่ละคนอาจแตกต่างกันไปบ้าง ดังนั้นควรที่จะทำความเข้าใจพื้นฐานชีวิตของผู้สูงอายุที่อยู่ในความดูแล ซึ่งครอบครัวจะมีบทบาทสำคัญยิ่งในเรื่องดังกล่าวนี้ โดยทั่วไปความต้องการของผู้สูงอายุ พอสรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการอาหาร การขับถ่าย การพักผ่อนนอนหลับ การมีที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย การมีเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มที่เหมาะสมตามฤดูกาล และต้องการการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย

2. ความต้องการทางด้านจิตใจ ผู้สูงอายุต้องการความรัก การดูแลเอาใจใส่ การยอมรับนับถือ การเข้าใจ การเห็นอกเห็นใจและการให้อภัย

3. ความต้องการทางด้านสังคม ผู้สูงอายุยังต้องการมีกิจกรรมทางสังคม เช่น การพบปะเพื่อน การร่วมกิจกรรมทางศาสนา เป็นต้น

4. ความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับตนเอง ช่วยเหลือกิจกรรมทางสังคมและทำบุญ รวมทั้งเป็นค่ารักษาพยาบาลเมื่อยามเจ็บป่วยในทำนองเดียวกัน การตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ ครอบครัวควรให้การตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุดังนี้

1) ตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย โดยดูแลเอาใจใส่เรื่องการรับประทานอาหาร การพักผ่อนนอนหลับ จัดที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมปลอดภัย จัดหาเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มให้เหมาะสมตามฤดูกาล แบ่งเบาภาระเรื่องงานในบ้าน พาผู้สูงอายุไปรับการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ จัดหาอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุ เช่น แว่นตา ไม้เท้า เครื่องช่วยฟัง เป็นต้น

2) ตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจ โดยเอาใจใส่พูดคุยอย่างสม่ำเสมอ ให้ความรัก ความเคารพ ยกย่อง ยอมรับนับถือ ฟังผู้สูงอายุเล่าประสบการณ์ชีวิต ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ เช่น การจัดงานวันเกิด การพาผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวตามโอกาสและสถานที่ที่เหมาะสมการแสดงให้เห็น ให้ความสำคัญของวันสงกรานต์ ซึ่งเป็นวันผู้สูงอายุแห่งชาติ

3) ตอบสนองความต้องการทางด้านสังคม โดยแสดงความยินดีที่จะพาผู้สูงอายุไปร่วมกิจกรรมทางสังคมที่เหมาะสมตามที่ต้องการและพยายามสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของครอบครัวและสังคมที่เหมาะสมตามกำลังความสามารถที่จะทำได้ เช่น เป็นสมาชิกชมรม ผู้สูงอายุ

4) ตอบสนองความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ โดยรับภาระค่าใช้จ่าย การดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือในด้านการเงินอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ ไม่ควรให้ผู้สูงอายุประสบปัญหาในการหาเงินเพื่อเลี้ยงชีพตนเอง รวมทั้งบุตรหลานหรือครอบครัวไม่ควรเบียดเบียนด้านการเงินกับผู้สูงอายุ เมื่อผู้สูงอายุมีความจำกัดด้านการเงิน ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการและการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ

1. ทางด้านร่างกาย

- ความต้องการอาหาร การพักผ่อนนอนหลับ การขับถ่าย
- การมีที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย

- การมีเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม
- การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย
- ดูแลเอาใจใส่เรื่องการรับประทานอาหารการพักผ่อนและการขับถ่าย
- จัดที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมปลอดภัย
- จัดหาเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มให้เหมาะสมตามฤดูกาล
- พาผู้สูงอายุไปรับการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ

2. ทางด้านจิตใจ

- การดูแลเอาใจใส่
- การยอมรับนับถือ
- การเห็นอกเห็นใจและการให้อภัย
- การพูดคุยอย่างสม่ำเสมอ ให้ความรัก
- ให้ความเคารพ ยกย่อง การให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุความต้องการของผู้สูงอายุ
- การแสดงออกถึงความเข้าใจ และเอื้ออาทรกับผู้สูงอายุ ทางด้านสังคมการมีกิจกรรมทางสังคม

3. ทางด้านสังคม การพาผู้สูงอายุไปร่วมกิจกรรมทางสังคมให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมร่วมในครอบครัว ตามกำลังความสามารถที่จะทำได้ทางด้านเศรษฐกิจค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ

4. ทางด้านเศรษฐกิจ การดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายเท่าที่จะช่วยได้

บทบาทผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน

การพัฒนาชุมชนไทยนั้นมีความยาวนานถ้าจะว่าไปแล้วตามประวัติการปกครองของไทยตั้งแต่โบราณมีการช่วยทำงานให้แก่ชุมชนอย่างมากมายในฤดูกาลว่างงาน และจะขอความช่วยเหลือประชาชนให้ร่วมกันพัฒนา ผู้ที่ไปขอเรื่องมักจะเป็นคนมีหน้ามีตา และมักจะเป็นบุคคลที่สูงอายุเป็นจำนวนมากซึ่งมักจะเรียกว่าพ่อเฒ่าหรือแม่เฒ่าใช้สำหรับเรียกผู้สูงอายุทั่วไปพ่อเฒ่าแม่เฒ่าเป็นผู้มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนของตนโดยการไปขอเรื่องชาวบ้านให้ช่วยกันพัฒนา เป็นต้นว่า ขุดบ่อน้ำ สร้างถนน ศาลาวัด ชาวบ้านจะไปช่วยทำงานกันอย่างเต็มที่ พ่อเฒ่าแม่เฒ่าหรือผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีบทบาทในชุมชนสูง ซึ่งในการพัฒนาชุมชนจะต้องชักนำโน้มน้าวผู้สูงอายุให้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาและมีบทบาทในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน เพราะหลักปรัชญาการพัฒนาชุมชนนั้นจะต้องให้ประชาชนทุกกลุ่ม ได้มีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนาตนเอง ชุมชนและประเทศชาติ ดังนั้นผู้สูงอายุก็เป็นกลุ่มประชาชนที่มีบทบาทสำคัญเพราะในปัจจุบันนี้ได้เพิ่มอัตราประชากรเพิ่มขึ้นมาก การพยายามโน้มน้าวชักนำผู้สูงอายุให้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยและให้ข้อเสนอแนะไว้ เช่น นิศา ชูโต (2525) ได้ศึกษาคนชราไทยและแยกประเภทของกิจกรรมที่ผู้สูงอายุควรมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น คือ กิจกรรมการเมือง ศาสนา การศึกษา ศิลปะและนันทนาการ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ผู้สูงอายุควรมีบทบาทเพิ่มขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนและตัวผู้สูงอายุเอง

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

ความหมายของการพัฒนาชุมชน

อภิชัย พันธเสน (2539) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชนไว้ว่า คือ ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมืองที่ตั้งใจกระทำขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นจากสภาพก่อนการพัฒนา มีการกินดีอยู่ดี มีการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ มีการปรับปรุง ดัดแปลง หรือควบคุมทรัพยากรและสภาพแวดล้อม มีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองกับสังคมภายนอกชุมชนของตน ตลอดจนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชุมชนเป็นสำคัญ

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2542) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชน คือ การเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของชุมชนจากสภาพที่เป็นอยู่ (สภาพที่ไม่พึงปรารถนา ไม่ดีงาม) ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ (สภาพที่พึงปรารถนา ที่ดีงาม หรือเจริญ) กล่าวคือ เป็นการจูงใจ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในชุมชน เพื่อการแลกเปลี่ยนสภาพของส่วนประกอบต่าง ๆ ในชุมชน จากสภาพที่ไม่พึงปรารถนาไปสู่สภาพที่พึงปรารถนาอันเป็นเป้าหมายที่ชุมชนตั้งไว้ กล่าวโดยสรุป การพัฒนาชุมชน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงชุมชนโดยมีการวางแผน (Planned Community Change) ลักษณะการพัฒนาชุมชน คือ การพัฒนาคน ให้มีความสามารถในการคิด ตัดสินใจ การกระทำ การรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเองและชุมชนรวม และยังเป็นเป็นกระบวนการ (Process) ทำงานอย่างหนึ่งและเป็นกลยุทธ์หนึ่ง (Strategy) ซึ่งมีจุดหมายปลายทางสูงสุดอยู่ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและคุณธรรม

จุดมุ่งหมายของการพัฒนาชุมชน

สุเทพ เชาวลิต (2524) กล่าวว่า ในการพัฒนาชุมชนเป็นงานที่ดำเนินแบบต่อเนื่องและค่อยเป็นค่อยไปโดยอาศัยหลักความต้องการและการริเริ่มจากประชาชนเป็นหลักเพื่อว่าผลที่ได้รับจะเป็นการแน่นอนและถาวรต่อไป จึงได้มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาชุมชนไว้ ดังนี้

1. มุ่งที่จะเปลี่ยนทัศนคติของประชาชน จากสภาพหรือสถานการณ์อันเก่าแก่ให้หันมาสนใจและทำความเข้าใจกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อจะได้เป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์และมีความคิดก้าวหน้าต่อไป
2. มุ่งที่จะให้ประชาชนมีความสำนึก ในการที่ตนเป็นสมาชิกของชุมชนรู้จักร่วมแรงร่วมใจกันแก้ไขปัญหาและความเป็นอยู่ของชุมชน เพื่อความเจริญของตนเองและชุมชน
3. มุ่งที่จะให้ประชาชน มีความรับผิดชอบ รู้จักรับผิดชอบในการทำงานกิจกรรมรับผิดชอบในการดำเนินงาน รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อชุมชน และต่อประเทศชาติในที่สุด
4. มุ่งที่จะให้ประชาชนรู้จักช่วยตนเอง มีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาของชุมชน มีความคิดริเริ่มและปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยรัฐบาลจะเข้าช่วยเหลือเมื่อเกินขีดความสามารถของประชาชนที่จะร่วมมือกันทำเอง

ไพศาล สรรเสริฐ (2550) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการพัฒนาชุมชนก็คือ

1. เพื่อยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยวิธีการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับสังคม และให้มีผลมากที่สุดเพื่อเป็นการผลิตรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้น
2. เพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไขปรับปรุงชีวิตจิตใจ และความรู้สึกของประชาชน ให้มีความรู้สึกที่จะยกมาตรฐานความเป็นอยู่ของตน
3. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นสนใจการทำงานในชุมชนและพยายามช่วยตนเองให้มากที่สุด

ความเป็นมาของการพัฒนาชุมชน

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2517) กล่าวว่า การพัฒนาชุมชน (Community Development) มีที่มาจากคำว่า "การศึกษามวลชน" (Mass Education) โดยได้นำมาใช้เป็นครั้งแรกในประเทศอังกฤษ อันเป็นผลมาจากรายงานเกี่ยวกับการศึกษามวลชนในสังคมแอฟริกา (Mass Education in African Society) ซึ่งคณะกรรมการที่ปรึกษาฝ่ายการศึกษา ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศไทย ได้นำเสนอต่อรัฐบาล เมื่อปี ค.ศ. 1944 รายงานฉบับนี้เสนอแนะให้รัฐบาลประเทศไทย กำหนดนโยบายการปกครองอาณานิคมให้ทวีปแอฟริกา ด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ร่วมควบคุมการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของตนเองเพื่อสร้างความรัก ความศรัทธา และความจงรักภักดีแก่ประชาชน ซึ่งเป็นลักษณะของการพัฒนาชุมชน แต่ไม่ได้รับความนิยมมากนักเพราะคำว่า "มวลชน" มีความหมายไปในทางการเมืองมากเกินไปและคำว่า "การศึกษา" ในประเทศต่าง ๆ ก็ให้ความหมายได้หลายประเด็น เมื่อแปลความหมายเป็นภาษาท้องถิ่นของแต่ละประเทศ ก็อาจจะมีความแตกต่างกันและเกิดความเข้าใจผิดขึ้นได้ คำว่า "การพัฒนาชุมชน" ถูกนำมาใช้แทนคำว่า "การศึกษามวลชน" เป็นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1948 โดยที่ประชุมสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญเรื่องการบริหารและการปกครองประเทศในทวีปแอฟริกา (African Administration) ที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ หลังจากนั้นก็ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายไปทั่วโลกที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากเหตุผลหลายประการคือ

1) การพัฒนาชุมชนเป็นคำกลางๆ ที่ทุกประเทศสามารถนำไปใช้ได้ ไม่ว่าประเทศนั้นจะปกครองด้วยระบอบใดและใช้เศรษฐกิจระบบใด เพราะทุกประเทศมีชุมชน และการพัฒนาชุมชนเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาประเทศ

2) คำว่า "การพัฒนาชุมชน" เกิดขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1948 หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงแล้วประเทศที่เป็นเจ้าของอาณานิคม โดยเฉพาะประเทศอังกฤษได้พยายามแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อนำมาใช้บริหารและปกครองดินแดนในอาณานิคมของตนเองการพัฒนาชุมชนเป็นวิธีการหนึ่งที่ถูกนำมาใช้อย่างได้ผล จึงทำให้ได้รับความนิยมมากขึ้น

3) หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศอาณานิคมที่ถูกปกครองโดยประเทศอื่นเกิดความตื่นตัวเรื่องอิสรภาพในการปกครองตนเอง จึงเกิดประเทศเอกราชใหม่ๆ ขึ้นเป็นจำนวนมากประเทศเหล่านี้ยังด้อยพัฒนาในด้านต่าง ๆ จึงนำวิธีการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการพัฒนาประเทศ

4) ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 นักเศรษฐศาสตร์กำหนดคำว่า "การพัฒนา" ขึ้นใช้และได้รับความนิยมแพร่หลายในระดับหนึ่งแล้ว หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นักวิชาการสาขาอื่น ๆ โดยเฉพาะนักสังคมวิทยาได้ให้ความสนใจกับการพัฒนาสังคมและชุมชนอย่างจริงจัง ทำให้การพัฒนาชุมชนแพร่หลายมากยิ่งขึ้น

5) องค์การสหประชาชาติยอมรับและสนับสนุน หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศต่าง ๆ ประสบปัญหาจากภัยของสงครามและผลต่อเนื่องจากการเรียกร้องเอกราช และการแยกตัวของประเทศอาณานิคมดังกล่าวมาแล้ว องค์การสหประชาชาติจึงนำวิธีการพัฒนาชุมชนไปใช้ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทำให้การพัฒนาชุมชนมีความเป็นสากล คือ ใช้กันทั่วไปทุกประเทศ โดยได้กำหนดความหมายหลักการ และวิธีการของการพัฒนาชุมชนขึ้นใช้ร่วมกันทั้งยังกำหนด "ทศวรรษแห่งการพัฒนา" ระหว่างปี ค.ศ. 1960 - 1969 ขึ้นเป็นครั้งแรกและยังให้ปี ค.ศ. 1970 - 1979 เป็น "ทศวรรษที่สองแห่งการพัฒนา" ติดต่อกันอีกด้วย นับเป็นการสนับสนุนให้การพัฒนาชุมชนแพร่หลายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

6) หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศต่าง ๆ ในโลกแบ่งตามอุดมการณ์ และลัทธิทางการเมืองและเศรษฐกิจออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเสรีประชาธิปไตย กับกลุ่มสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ทั้งสองกลุ่มต่างแข่งขันกันพัฒนาประเทศอุดมการณ์และวิธีการของตน มีแผนและโครงการพัฒนาที่ชัดเจนที่สำคัญ คือ ได้นำเอาวิธีการพัฒนาชุมชนไปใช้ในการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มประเทศเสรีประชาธิปไตย ซึ่งนำโดยประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษมีปรัชญาและแนวความคิดในเรื่องการปกครองของประชาชนโดยประชาชนเพื่อประชาชน ซึ่งตรงกับปรัชญาและแนวความคิดของการพัฒนาชุมชน จึงสนับสนุนการพัฒนาชุมชนให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น

ความหมายของการพัฒนาชุมชน

พัณณ บุนยรัตน์พันธุ์ (2517) กล่าวว่า "การพัฒนาชุมชน เป็นกระบวนการ อย่างหนึ่งที่รัฐบาลนำมาใช้เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือน ยั่วยุ และส่งเสริมให้ประชาชนในชนบทเกิดความคิดสร้างสรรค์ และเสริมสร้างท้องถิ่นให้ก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการดูแลตนเองตามระบบประชาธิปไตย" การพัฒนาชุมชนจึงเป็นงานที่ลงมือ ทำกับคนสร้างอุดมการณ์สร้างค่านิยม ทศนคติของคนให้ตระหนักถึง "การพัฒนาตนเอง" ด้วยวิธีการกระตุ้นเตือน ยั่วยุให้ประชาชนลุกขึ้นมาแก้ปัญหาด้วยตัวของประชาชน

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2525) กล่าวว่า "การพัฒนาชุมชน หมายถึง การวางแผนเพื่อสร้างสรรค์ความเจริญให้เกิดขึ้นแก่กลุ่มประชาชนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี การอนามัย และการเมืองการปกครอง" โดยเฉพาะมองความสำคัญของ "อนามัย" ซึ่งจะมองไปที่ "คุณภาพชีวิต" ของผู้คนในชุมชนนั้น ๆ

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2524) กล่าวว่า การพัฒนาชุมชน เป็นกระบวนการที่จะต้องทำต่อเนื่องกัน อย่างมีระบบ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้จำเป็นต้องใช้เวลาและจำต้องอาศัยกรรมวิธีการเปลี่ยนแปลงที่ถูกต้อง กระทำอย่างรีบร้อน เพื่อให้การพัฒนาลงไปถึงประชาชนอย่างแท้จริงและเพื่อให้ "ทิศทางการพัฒนา" เป็นไปโดยถูกต้องตามหลักวิชาโดยการพัฒนาที่มีเป้าหมายหลักอยู่ที่ "การพัฒนาคน" ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากยิ่งกว่าการพัฒนาทั่ว ๆ ไปหลายเท่าตัว

4. กฎหมายและนโยบายด้านผู้สูงอายุ

นโยบายความมั่นคงของชีวิตและสังคม

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 นโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ด้านผู้สูงอายุในปี พ.ศ. 2554 โดยมีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี มีดังต่อไปนี้ นโยบายเร่งด่วนที่เริ่มดำเนินการในปีแรกยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเพิ่มกำลังซื้อภายในประเทศ สร้างสมดุลและความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจมหภาค จัดให้มีเบี้ยยังชีพรายเดือนแบบขั้นบันไดสำหรับผู้สูงอายุโดยผู้ที่มีอายุ 60 – 69 ปี จะได้รับ 600 บาท อายุ 70 - 79 ปีจะได้รับ 700 บาท อายุ 80 - 89 ปี จะได้รับ 800 บาท และอายุ 90 ปีขึ้นไป จะได้รับ 1,000 บาทซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในหมวด 5 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 80 (1) และนโยบายหลักในการบริหารประเทศภายในช่วงระยะเวลา 4 ปี นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต นโยบายการพัฒนาสุขภาพของประชาชน พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตั้งแต่ในช่วงตั้งครรภ์ วัยเด็ก วัยเจริญพันธุ์ วัยบรรลุนิติภาวะ วัยชราและผู้พิการ สนับสนุนโครงการส่งเสริมเยาว์ปัญญาของเด็ก และให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ฝึกอบรม ผู้ปฏิบัติงานศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนสนับสนุนโครงการพัฒนาศูนย์ส่งเสริมสุขภาพสตรีเพื่อดูแลสุขภาพของสตรีและเด็กอย่างบูรณาการทั่วประเทศ รวมทั้งเผยแพร่ให้ความรู้และดูแลป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ และลดความรุนแรงต่อเด็กและสตรี สนับสนุนโครงการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผู้พิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุและผู้พิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยให้เข้าถึงการบริการอย่างมีศักดิ์ศรี มีคุณภาพ และเป็นธรรมรวมทั้งให้มีระบบการฟื้นฟูสุขภาพในชุมชน จัดการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อเผยแพร่ความด้านสุขภาพผ่านสื่อแขนงต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เสริมสร้างให้ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ด้วยการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะต่าง ๆ สำหรับรองรับผู้สูงอายุและคนพิการ สร้างความร่วมมือในการเป็นสังคมผู้สูงอายุ พัฒนาบริการสุขภาพอนามัย ให้การสงเคราะห์ จัดการศึกษา จัดสวัสดิการ รวมถึงหาอาชีพให้แก่ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุร่วมเป็นพลังขับเคลื่อนสังคมภายใต้หลักคิดที่ว่า ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์สูง สมควรให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาบ้านเมืองสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในหมวด 5 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา 80 (1) (2)

มาตรา 3 ให้ยกเลิกความใน () ของมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(5) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุน และการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุตามมาตรา 20 (2)”

มาตรา 4 ให้ยกเลิกความใน (11) ของมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “(11) การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม”

มาตรา 5 ให้ยกเลิกความใน (2) ของมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(2) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุน และการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุทั้งนี้ตามที่ระเบียบคณะกรรมการกำหนด”

คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (กผส.) (อ้างถึงผลงานดาเนินงาน พ.ศ. 2550 - 2554, คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ) เป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดยมีองค์ประกอบคณะกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เป็นตัวแทนจากส่วนราชการ สถาบันการศึกษา และองค์กรสาธารณะประโยชน์ จำนวน 28 คน โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์สิทธิเด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นเลขานุการและผู้อำนวยการสถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติมีภารกิจหลักในการประสานและดำเนินการผลักดันการดำเนินงานตามนโยบายด้านผู้สูงอายุองค์ประกอบของคณะอนุกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติมีทั้งหมด 9 คณะประกอบด้วย

คณะอนุกรรมการจัดกิจกรรมเนื่องในวันผู้สูงอายุแห่งชาติ

คณะอนุกรรมการดาเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลในการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

คณะอนุกรรมการผลักดันระบบการออมเพื่อวัยสูงอายุแห่งชาติ

คณะกรรมการบูรณาการขยายผลการดาเนินงานอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

คณะอนุกรรมการด้านการประชาสัมพันธ์

คณะอนุกรรมการบูรณาการโครงการรณรงค์การจัดตั้งศูนย์อเนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุใน

ชุมชน

คณะอนุกรรมการติดตามการดาเนินการตามนโยบายและแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ

คณะอนุกรรมการติดตามสิทธิผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546

คณะอนุกรรมการเพื่อผลักดันและขับเคลื่อนประเด็นการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว

ในปี พ.ศ. 2552 ได้มีการประชุม กผส. รวมทั้งสิ้นจำนวน 6 ครั้ง โดยได้มีการผลักดันนโยบายด้านผู้สูงอายุที่สำคัญ ดังนี้

1) การผลักดันการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างถ้วนหน้า (ยกเว้นผู้สูงอายุที่ได้รับสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ) จำนวน 500 บาทต่อเดือน นับตั้งแต่เดือนเมษายน 2552 เป็นต้นมา

2) การจัดตั้งคณะกรรมการจัดงานวันผู้สูงอายุแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2552 มีองค์ประกอบจำนวน 35 คน โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานและแสดงปาฐกถาพิเศษในพิธีวันเปิดงานผู้สูงอายุแห่งชาติ ในวันที่ 9 เมษายน 2552 ณ อาคารทันเดอร์โดม สถานีกีฬาเมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรีโดยในวันงานดังกล่าวได้มีการมอบเกียรติบัตร เข็มกลัดทองคำ และเงินสดจำนวน 100,000 บาทซึ่งเป็นรางวัลสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติประจำปี พ.ศ. 2552 ให้แก่ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา

3) การขยายสิทธิผู้สูงอายุในเรื่องการช่วยเหลือค่าจัดการศพสำหรับผู้สูงอายุที่เสียชีวิตทุกราย ๆ ละ 2,000 บาท นับตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2552 เป็นต้นมา

4) การดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดทำโครงการสร้างระบบการติดตามและประเมินผลแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2545 - 2564) ร่วมกับวิทยาลัยประชากรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ศึกษาและประเมินผลการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุตามยุทธศาสตร์ มาตรการ และตัวชี้วัดตามแผนผู้สูงอายุฯ ซึ่งผลการศึกษาจะนำไปสู่การปรับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติได้มีมติมอบหมายให้คณะกรรมการติดตามการดำเนินการตามนโยบายและแผนผู้สูงอายุกำหนดขั้นตอน และกระบวนการในการปรับแผนผู้สูงอายุฯ โดยใช้ผลการศึกษาประเมินโครงการดังกล่าวเป็นฐานในการปรับแผนผู้สูงอายุฯ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

5) การดำเนินการของคณะกรรมการผลักดันระบบการออมเพื่อวัยสูงอายุแห่งชาติโดยคณะกรรมการผลักดันระบบการออมเพื่อวัยสูงอายุแห่งชาติ ภายใต้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติโดยมีกระทรวงการคลังเป็นเจ้าภาพได้นำเสนอผลการศึกษาเบื้องต้นโครงการกองทุนการออมเพื่อการชราภาพ (กอกช.) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีระบบการออมเพื่อการชราภาพที่มีความครอบคลุมทั่วถึงแรงงานทุกคน สร้างความเท่าเทียม และเป็นธรรมในการดูแลจากภาครัฐ สร้างความมั่นคงในวัยชราและมีกองทุนเพื่อลดภาระรัฐบาลในระยะยาวอย่างมีประสิทธิภาพ

6) การเสนอรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2550 ต่อคณะรัฐมนตรีพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 9(10) กำหนดให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ซึ่งคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติโดยคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติได้เสนอรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2550 และคณะรัฐมนตรีได้ทราบแล้ว เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552 เลขาธิการและผู้อำนวยการสถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้ช่วยเลขาธิการ คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ มีภารกิจหลักในการประสานและดำเนินการผลักดันการดำเนินงานตามนโยบายด้านผู้สูงอายุแห่งชาติ

5. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเพชรบุรี

ขนาดและที่ตั้ง

จังหวัดเพชรบุรี อยู่ทางด้านตะวันตกของประเทศ อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของ กรุงเทพมหานคร ระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร 123 กิโลเมตร เป็นเมืองด่านสำคัญระหว่าง ภาคกลางและภาคใต้ มีพื้นที่รวม 6,225.132 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,890,711 ไร่ เป็นจังหวัด ที่มีพื้นที่เป็นอันดับที่ 35 ของประเทศไทย

อาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง

ทิศเหนือ	ติดกับอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี
	และอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
ทิศใต้	ติดกับอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ทิศตะวันออก	ติดกับอำเภอไทย
ทิศตะวันตก	ติดกับสาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมา

ภาพที่ 2.1 แผนที่จังหวัดเพชรบุรี

ที่มา: สำนักงานพัฒนาที่ดินเพชรบุรี (ออนไลน์) สืบค้นจาก <https://orgweb.ddd.go.th/pbi>

พื้นที่การปกครอง

จังหวัดเพชรบุรีมี 8 อำเภอ 93 ตำบล 698 หมู่บ้าน มีหน่วยราชการที่อยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด คือ ส่วนราชการต่าง ๆ ในระดับจังหวัด และอำเภอ ส่วนราชการในระดับจังหวัดเป็นหน่วยงาน 2 ลักษณะ คือ หน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาคประจำจังหวัด และหน่วยราชการบริหารส่วนกลางในจังหวัด (ขึ้นตรงต่อส่วนกลาง) หน่วยงานระดับอำเภอสังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้แก่

1. อำเภอเมืองเพชรบุรี
2. อำเภอเขาย้อย
3. อำเภอหนองหญ้าปล้อง
4. อำเภอชะอำ
5. อำเภอยาง
6. อำเภอบ้านลาด
7. อำเภอบ้านแหลม
8. อำเภอแก่งกระจาน

การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบุรี, เทศบาลเมือง 2 แห่ง, เทศบาลตำบล 13 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 69 แห่ง มีรายละเอียด ดังนี้

- อำเภอเมืองเพชรบุรี : องค์การบริหารส่วนตำบลบางจาน องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม องค์การบริหารส่วนตำบลธงชัย องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน องค์การบริหารส่วนตำบลไร่ส้ม องค์การบริหารส่วนตำบลบางจาก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ องค์การบริหารส่วนตำบลต้นมะม่วง องค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก องค์การบริหารส่วนตำบลนาวัง องค์การบริหารส่วนตำบลสามะโรง องค์การบริหารส่วนตำบลโพพระ องค์การบริหารส่วนตำบลต้นมะพร้าว องค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน องค์การบริหารส่วนตำบลดอนยาง และ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลับ

- อำเภอเขาย้อย : องค์การบริหารส่วนตำบลเขาย้อย องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรัง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองชุมพล องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโรง องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยท่าช้าง และ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองชุมพลเหนือ

- อำเภอหนองหญ้าปล้อง : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหญ้าปล้อง องค์การบริหารส่วนตำบลยางน้ำกลัดใต้ และ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตะคร้อ

- อำเภอชะอำ : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองศาลา องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทรายเหนือ องค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่พัฒนา และ องค์การบริหารส่วนตำบลสามพระยา

- อำเภอท่ายาง :: องค์การบริหารส่วนตำบลท่าคอย องค์การบริหารส่วนตำบลยางหย่อง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจอก องค์การบริหารส่วนตำบลมาบปลาเค้า องค์การบริหารส่วนตำบล

วังไคร้ องค์การบริหารส่วนตำบลกลัดหลวง องค์การบริหารส่วนตำบลปึกเตียน องค์การบริหารส่วนตำบลเขากะปุก และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านในดง

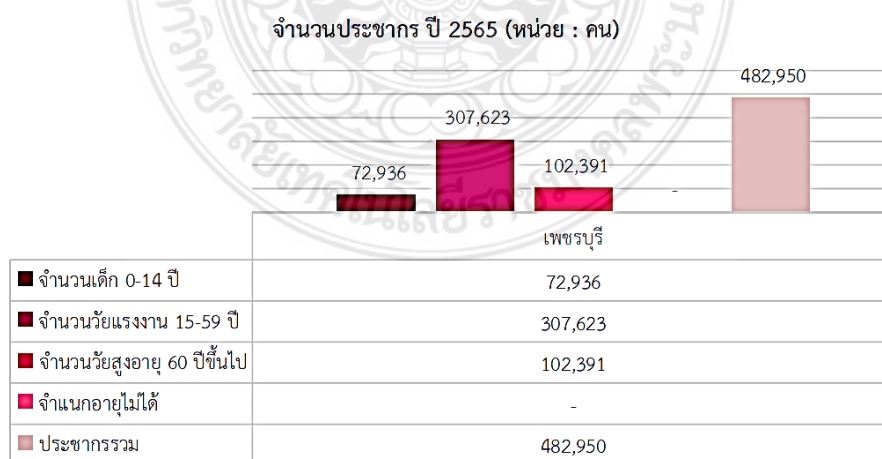
- อำเภอบ้านลาด : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหาด องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทาน องค์การบริหารส่วนตำบลตำหรุ องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ องค์การบริหารส่วนตำบลไร่มะขาม องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเสน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจ็ด องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกะปุก องค์การบริหารส่วนตำบลไร่โคก องค์การบริหารส่วนตำบลโรงเข้ องค์การบริหารส่วนตำบลไร่สะท้อน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง องค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำรงค์ และ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยลึก

- อำเภอบ้านแหลม : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหลม องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร องค์การบริหารส่วนตำบลปากทะเล องค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมผักเบี้ย องค์การบริหารส่วนตำบลบางตะบูน องค์การบริหารส่วนตำบลบางครก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแร่ และ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแร่ร้างออก

- อำเภอกำแพงกระเจาน : องค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงกระเจาน องค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้อง องค์การบริหารส่วนตำบลวังจันทร์ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าเต็ง องค์การบริหารส่วนตำบลพสุพรรณและองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแม่เพรียง

โครงสร้างประชากร

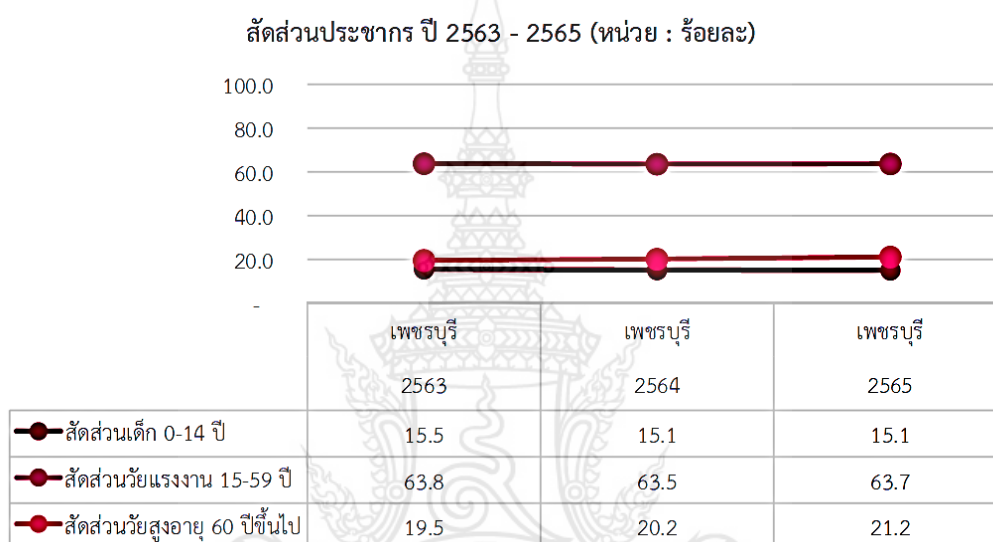
จำนวนประชากรปี 2565 สัดส่วนของประชากรในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ปี 2565 แยกตามกลุ่มอายุวัยเด็ก อายุ 0 – 14 ปี มีจำนวนรวมทั้งหมด 72,936 คน คิดเป็นร้อยละ 15.10% ซึ่งมีจำนวนลดลงกว่าปีที่ผ่านมา กลุ่มวัยแรงงาน อายุ 15– 59 ปี มีจำนวนรวมทั้งหมด 307,623 คน คิดเป็นร้อยละ 63.69% ซึ่งมีจำนวนมากขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา และมีจำนวนประชากรวัยผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนรวมทั้งหมด 102,391คน คิดเป็นร้อยละ 21.20% ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา

ภาพที่ 2.2 จำนวนประชากร ปี 2565

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

สัดส่วนของประชากรจังหวัดเพชรบุรี ปี 2563 - 2565 แยกตามสัดส่วนเด็กอายุ 0-14 ปี ในปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 15.5% ในปี 2564 คิดเป็นร้อยละ 15.1% และในปี 2565 คิดเป็นร้อยละ 15.1% แยกตามสัดส่วนวัยแรงงาน อายุ 15-59 ปี ในปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 63.8% ในปี 2564 คิดเป็นร้อยละ 63.5% และในปี 2565 คิดเป็นร้อยละ 63.7% แยกตามสัดส่วนวัยผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ในปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 19.5% ในปี 2564 คิดเป็นร้อยละ 20.2% และในปี 2565 คิดเป็นร้อยละ 21.2% จะเห็นได้ว่า สัดส่วนของประชากรแยกตามอายุของวัยเด็กและวัยแรงงานในปี 2563 - 2565 จะมีสัดส่วนที่คงที่แต่ สัดส่วนวัยผู้สูงอายุตั้งแต่ปี 2563 - 2565 มีอัตราเพิ่มขึ้นทุกปีและเพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดดอย่างเห็นได้ชัด

ภาพที่ 2.3 สัดส่วนประชากร ปี 2563 - 2565

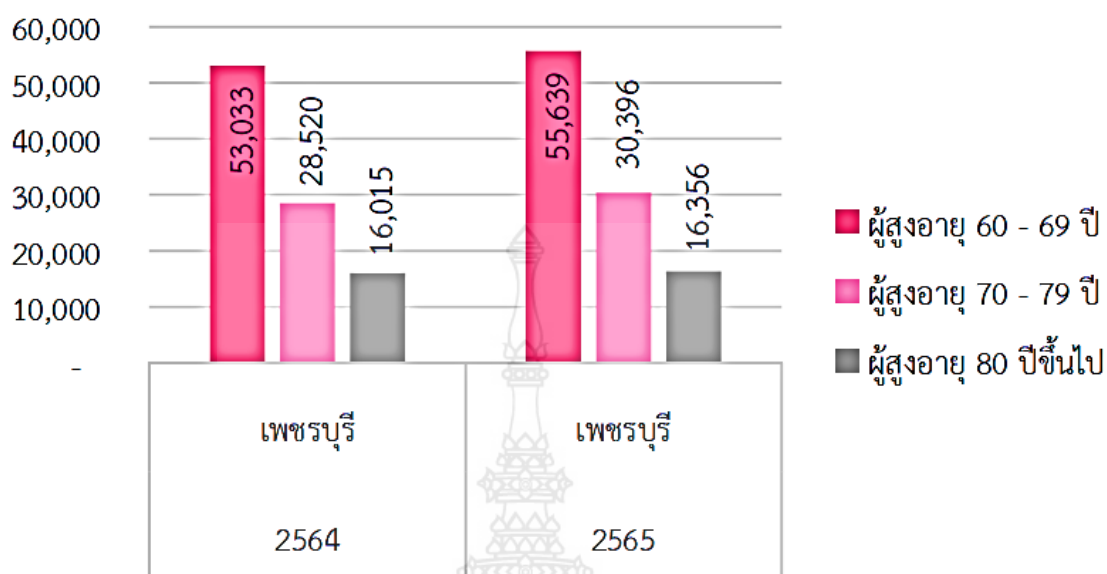
ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

สถานการณ์ทั่วไปของผู้สูงอายุ

1) จำนวนผู้สูงอายุจำแนกตามเพศและกลุ่มอายุ

จำนวนผู้สูงอายุจำแนกตามเพศและกลุ่มอายุในปี 2564 ผู้สูงอายุ 60-69 ปี มีจำนวน 53,033 คน ผู้สูงอายุ 70-79 ปี มีจำนวน 28,520 คน ผู้สูงอายุ 80 ปีขึ้นไป มีจำนวน 16,015 คน และในปี 2565 ผู้สูงอายุ 60-69 ปี มีจำนวน 55,639 คน ผู้สูงอายุ 70-79 ปี มีจำนวน 30,396 คน ผู้สูงอายุ 80 ปีขึ้นไป มีจำนวน 16,356 คน จะพบว่าจำนวนผู้สูงอายุแต่ละช่วงวัยมีจำนวนเพิ่มขึ้น

จำนวนผู้สูงอายุจำแนกตามเพศและกลุ่มอายุ (หน่วย : คน)

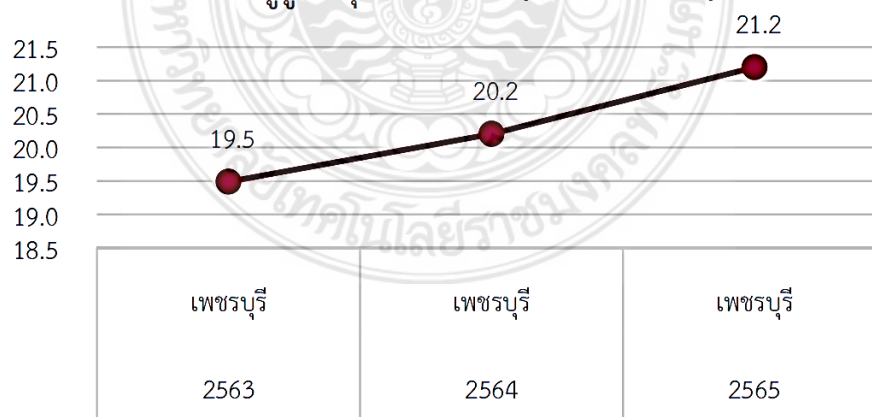
ภาพที่ 2.4 จำนวนผู้สูงอายุ

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร

สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรจังหวัดเพชรบุรี ในปี 2563 มีสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรร้อยละ 19.5% ในปี 2564 มีสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรร้อยละ 20.2% และในปี 2565 มีสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรร้อยละ 21.2% จะพบว่าจังหวัดเพชรบุรีมีสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรเพิ่มมากขึ้น

สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร (หน่วย : ร้อยละ)

ภาพที่ 2.5 สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โชติกา สิงหาเทพ ธนิกานต์ ศรีจันทร์ และเสาวนีย์ จันทสังข์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า บทบาทในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือการนำความรู้ถ่ายทอดสู่ชุมชนเนื่องจากบุตรหลาน คนรุ่นใหม่ มองว่าการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการทำให้ค่อนข้างยุ่งยาก และเมื่อทำเสร็จแล้วสินค้ามีราคาถูก จึงทำให้การถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่ชุมชนนั้น เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จำกัดอยู่แค่ในกลุ่มผู้สูงอายุเป็นส่วนใหญ่

พระสุตรักษ์ วิสุทโธ (รักษเมือง) (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจ เช่น จัดตั้งกลุ่มอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย รู้ค่าและความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยกันปลูกฝังให้ประชาชนรู้จักขยัน อดออม ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพเสริมให้แก่ชุมชน โดยได้รวมกลุ่มกันเพื่อปกป้องและดูแลผลประโยชน์ของชุมชนในด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคม ผู้สูงอายุมีความพร้อมทั้งคุณวุฒิและวัยวุฒิ ความรู้และประสบการณ์ ถึงแม้เข้าสู่วัยชราภาพแต่ท่านยังพร้อมช่วยเหลือกิจกรรมในหมู่บ้านหรือชุมชน ความสามารถมีทักษะด้านวิชาชีพที่หลากหลาย ในการพัฒนาชุมชน 3) ด้านการศึกษา พบว่า บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีแนวทางแนะนำเด็กเติมนบุตรหลานในด้านการเรียนในชุมชน สนับสนุนในด้านกิจกรรมของโรงเรียน มีส่วนร่วมทำนุบำรุงและให้การช่วยเหลือโรงเรียน มีส่วนร่วมสร้างหนังสือแหล่งเรียนรู้เพื่อประโยชน์ต่อชุมชน จัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาให้กับบุตรหลานในชุมชน สอดคล้องกับแนวคิด ที่ว่าผู้สูงอายุมีบทบาทในการอบรมสั่งสอนให้คำแนะนำปรึกษาและถ่ายทอดประสบการณ์แก่บุตรหลาน ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุมีบทบาทในด้านการให้การศึกษาทั้งในด้านครอบครัว คือ การอบรมสั่งสอนบุตรหลานและเป็นให้คำปรึกษาแนะนำแก่ชุมชนอีกด้วย 4) ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้สูงอายุมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รู้จักใช้อย่างชาญฉลาด รู้จักวิธีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ดูแลและป้องกันการทำลายธรรมชาติการฟื้นฟู มีการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน 5) ด้านศาสนาและวัฒนธรรม ประเพณี พบว่า ผู้สูงอายุ ได้มีส่วนช่วยบำรุง สนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนในการดูแลและช่วยซ่อมแซม ก่อสร้างศาสนสถาน ช่วยปลูกสร้างจิตสำนึกอันดีงามด้านศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี อีกทั้งสนับสนุนเงินทุนช่วยเหลือให้กับวัดและโรงเรียนของชุมชน

พลอยพรรณ เชี่ยวชาญ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้สูงอายุมีบทบาทในการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา ด้านศาสนา และด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณี 2) ปัจจัยส่วนบุคคลไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน

ภัทรา ชูริค เพ็ญโพยม เขยสมบัติ จินตนา สีนุสวรรณ และประเสริฐ ศรีนวล (2563) ได้ทำการศึกษา สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาให้

ผู้สูงอายุให้สูงวัยอย่างมีพลังเพื่อยกระดับดัชนีพหุพลังที่จากระดับปานกลางสู่ระดับสูงต้องพัฒนา จัดการ แก้ไขปัญหา ในแต่ละองค์ประกอบของดัชนีในระดับกลาง ยกกระดับให้เข้าสู่ระดับสูง โดยเฉพาะดัชนี สุขภาพซึ่งเป็นเสาหลัก ต้องมีค่าสูงกว่าทุกดัชนี แต่ส่วนใหญ่ยังเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ผู้สูงอายุมี ความสุขน้อยกังวลกับสุขภาพและเรื่องคนในครอบครัว ผู้สูงอายุหนึ่งในสองคนมีปัญหาการได้ยิน โดยเฉพาะผู้สูงอายุวัยปลายทุกราย มองเห็นไม่ชัด และไม่มีแว่นตาใช้ในชีวิตประจำวัน

อธิปไตย จาตฮามรด (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนศรีฐาน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุในชุมชน ศรีฐานมีบทบาทเป็นผู้นำความคิดและจิตวิญญาณ เป็นผู้ตัดสินข้อพิพาทต่าง ๆ ในชุมชน เป็นผู้อบรมเลี้ยง คุบุตรหลานซึ่งเป็นการสร้างระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กให้เติบโตขึ้นมาเป็นคนที่มีคุณภาพ ผู้สูงอายุ ในชุมชนศรีฐานเป็นผู้ที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เข้าวัดทำบุญ ด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณีและภูมิ ปัญญาท้องถิ่น มีบทบาทในการสืบทอดให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา ชุมชน คือ ปัญหาสุขภาพ มีโรคประจำตัว ยืนหรือนั่งนาน ๆ ไม่ได้ บางครั้งสภาพครอบครัวไม่เอื้อต่อการ เข้าร่วม เช่น ต้องหารายได้ มีบุตรหลานที่ต้องเลี้ยงดู นอกจากนั้นการส่งต่อภูมิปัญญาไม่มีการบันทึกไว้ แต่ใช้การเรียนรู้แบบบอกเล่า และทำให้ดูจึงทำให้การเรียนรู้หรืออนุรักษ์ไม่ได้รับการรักษา ดังนั้น ผู้นำชุมชนและครอบครัวควรส่งเสริมการสร้างพฤติกรรมสุขภาพเพื่อให้ห่างไกลโรค หน่วยงานในพื้นที่ควร มีการตรวจคัดกรองโรคอย่างสม่ำเสมอ และในชุมชนเองควรตระหนักถึงความสำคัญของการบันทึกความรู้ ที่เป็นภูมิปัญญาของผู้สูงอายุไว้เพื่อการเรียนรู้และสืบทอดต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้สูงอายุต่อการพัฒนาชุมชนในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
- 3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 94,333 คน (ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย, 2563)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 400 คน โดยใช้สูตรทาร์ยามาเน่ (Yamane, 1973, pp. 727 – 728) ซึ่งกำหนดความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ที่ระดับ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398.31 คน ตามสูตร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้มีค่าเท่ากับ 0.05

แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{94,333}{1 + 94,333 (0.05)^2} \\ &= 398.31 \text{ คน} \approx 400 \text{ คน} \end{aligned}$$

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือมาจากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบบสอบถามมีรายละเอียดแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สุขภาพ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับมาตราส่วนที่เป็นข้อความให้เป็นค่าน้ำหนักตัวเลข แบ่งเป็น 5 ระดับ

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5
เห็นด้วยมาก	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4
เห็นด้วยปานกลาง	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3
เห็นด้วยน้อย	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่ามากที่สุด} - \text{ค่าน้อยที่สุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

ผลที่ได้จากการหาอันตรภาคชั้นนี้ สามารถแบ่งค่าเฉลี่ยของผลลัพธ์คะแนนในระดับต่าง ๆ ตามตารางที่ 3.1 ได้ดังนี้

ตารางที่ 3.1 เกณฑ์ในการประเมินจากค่าเฉลี่ยของผลลัพธ์ในแบบสอบถามแบบ Likert Scale 5 ระดับ

ช่วงของคะแนนค่าเฉลี่ยจากผลลัพธ์	ระดับความคิดเห็น
4.21 - 5.00	มากที่สุด
3.41 - 4.20	มาก
2.61 - 3.40	ปานกลาง
1.81 - 2.60	น้อย
1.00 - 1.80	น้อยที่สุด

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนและพัฒนาการสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามลำดับต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน โดยรวบรวมข้อมูลตัวแปรต่าง ๆ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามโดยพิจารณาเนื้อหาให้ครอบคลุมกับกรอบแนวคิดในการวิจัย
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดมาพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้องของการใช้ภาษาและครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ได้มาตรฐานที่ดี
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยต่อไป

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้ คือ

1. ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยวิธีเฉพาะเจาะจงและใช้เกณฑ์การประมาณจากจำนวนประชากรของกลุ่มตัวอย่างจากผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยศึกษารวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (1) ตำรา หนังสือ (2) เอกสารที่เกี่ยวกับงานวิจัยที่ผ่านมาแต่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ (3) วารสาร และสิ่งพิมพ์ทางวิชาการทั้งที่ใช้ระบบเอกสาร และระบบออนไลน์ มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งผู้ทำวิจัยได้กำหนดวิธีการดังนี้ คือ

3.5.1 ประเมินข้อมูลขั้นต้น

1. ทำการประเมินข้อมูลเบื้องต้น หลังจากได้แบบสอบถามกลับคืนมาโดยการตรวจสอบ (Editing) ความถูกต้อง (Legibility) ความสมบูรณ์ (Completeness) ความสอดคล้อง (Consistency) ความเที่ยงตรง (Accuracy) และได้รับคำตอบที่ชัดเจน (Response clarification) สำหรับคำถามปลายเปิดของแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาทั้งหมด
2. ทำการลงรหัส (Coding) จากข้อมูลที่ได้รับการตรวจสอบแล้วข้างต้นโดยการกำหนดตัวเลขให้แก่ตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยสำหรับคำถามปลายปิด (Closed – response question)

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการศึกษาครั้งนี้ คือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้เพื่อการวิเคราะห์ทางสถิติ Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ทำการวิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าร้อยละ (percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) นำมาใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ทำการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์แบบ t-test, ANOVA และใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple comparison test) ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method) สำหรับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่เมื่อพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

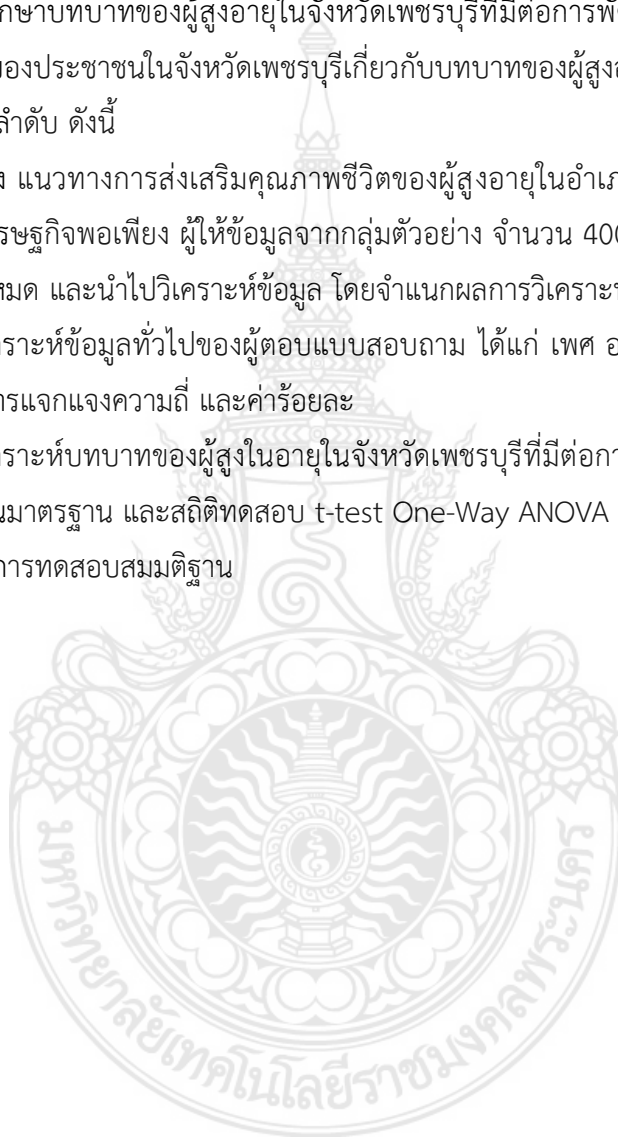
การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้สูงอายุต่อการพัฒนาชุมชนในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ผู้วิจัยขอเสนอตามลำดับ ดังนี้

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ให้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากแบบสอบถามทั้งหมด และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยจำแนกผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สุขภาพ โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์บทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test One-Way ANOVA

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนปรากฏผลตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สุขภาพ โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	172	43.00
หญิง	228	57.00
อายุ		
61 – 65 ปี	160	40.00
66 – 70 ปี	105	26.25
71 – 75 ปี	89	22.25
76 ปีขึ้นไป	46	11.50
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	78	19.50
ประถมศึกษา	135	33.75
มัธยมศึกษาตอนต้น	40	10.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	79	19.75
อนุปริญญาตรี / ปวส.	57	14.25
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	11	2.75
อาชีพหลัก		
เกษตรกร	210	52.50
ค้าขาย / ทำธุรกิจ	58	14.50
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	54	13.50
รับจ้าง	28	7.00
ข้าราชการบำนาญ	37	37.00
อื่นๆ	13	3.25

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สุขภาพ		
ไม่มีโรคประจำตัว	132	33.00
มีโรคประจำตัว	268	67.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ข้อมูลดังนี้

จำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57 ส่วนเพศชาย มีจำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43

จำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 61 – 65 ปี จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาอายุ 66 – 70 ปี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.25 อายุ 71 - 75 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 22.25 อายุ 76 ปีขึ้นไป จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 ตามลำดับ

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.75 รองลงมา มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.75 ไม่ได้เรียน จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 ระดับการศึกษานุปริญญา / ปวส. จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.25 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และระดับการศึกษาปริญญาตรี / สูงกว่า จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.75 ตามลำดับ

จำแนกตามอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 รองลงมา คือ อาชีพค้าขาย / ทำธุรกิจ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 อาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 อาชีพข้าราชการบำนาญ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.25 อาชีพรับจ้าง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7 และอาชีพอื่น ๆ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.25 ตามลำดับ

จำแนกตามสุขภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีโรคประจำตัว จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 67 รองลงมา คือ ไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์บทบาทของผู้สูงในอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงในอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test One-Way ANOVA สรุปได้ดังตารางที่ 4.2 – 4.6

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้สูงในอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน โดยภาพรวม

บทบาทของผู้สูงในอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	ระดับบทบาท	ลำดับ
1. ด้านการศึกษา	4.16	0.448	มาก	1
2. ด้านศาสนา	3.94	0.524	มาก	4
3. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี	3.99	0.536	มาก	3
4. ด้านอาชีพ	4.00	0.480	มาก	2
รวม	4.02	0.449	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า บทบาทของผู้สูงในอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, *S.D.* = 0.449) โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการศึกษา ($\bar{x} = 4.16$, *S.D.* = 0.448) ด้านอาชีพ ($\bar{x} = 4.00$, *S.D.* = 0.480) ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี ($\bar{x} = 3.99$, *S.D.* = 0.536) และด้านศาสนา ($\bar{x} = 3.94$, *S.D.* = 0.524) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้สูงในอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา

บทบาทของผู้สูงในอายุในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับบทบาท	ลำดับ
1. เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาของชุมชน	4.72	0.596	มากที่สุด	1
2. แนะนำให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษา	4.12	0.723	มาก	2
3. บริจาคเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมด้านการศึกษาของชุมชน	3.90	0.871	มาก	5
4. ช่วยกันดูแล รักษาสถานศึกษาในชุมชน	4.07	0.805	มาก	3
5. ร่วมติดตาม ประเมินผล และให้ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมกิจกรรมด้านการศึกษา	4.02	0.877	มาก	4
รวม	4.16	0.448	มาก	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า บทบาทของผู้สูงในอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.448) พิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้ เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาของชุมชน ($\bar{x} = 4.72$, S.D. = 0.596) มากที่สุด รองลงมา คือ แนะนำให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษา ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.723) ช่วยกันดูแล รักษาสถานศึกษาในชุมชน ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.805) ร่วมติดตาม ประเมินผล และให้ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมกิจกรรมด้านการศึกษา ($\bar{x} = 3.54$, S.D. = 0.989) และบริจาคเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมด้านการศึกษาของชุมชน ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.871) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้สูงในอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศาสนา

บทบาทของผู้สูงในอายุในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	ระดับบทบาท	ลำดับ
1. เข้าร่วมกิจกรรม หรือพิธีกรรมทางศาสนาที่จัดขึ้นโดยวัดหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น	3.90	0.871	มาก	3
2. แนะนำให้เยาวชนและคนในชุมชนปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา	3.79	0.778	มาก	4
3. บริจาคเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาของชุมชน	3.90	0.871	มาก	3
4. ช่วยกันดูแล รักษาศาสนสถานในชุมชน	4.06	0.813	มาก	2
5. ร่วมติดตาม ประเมินผล และให้ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมกิจกรรมและทำนุบำรุงศาสนา	4.06	0.811	มาก	1
รวม	3.94	0.525	มาก	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้สูงในอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$, *S.D.* = 0.525) พิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้ ร่วมติดตาม ประเมินผล และให้ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมกิจกรรมและทำนุบำรุงศาสนา ($\bar{x} = 4.06$, *S.D.* = 0.811) มากที่สุด รองลงมา คือ ช่วยกันดูแล รักษาศาสนสถานในชุมชน ($\bar{x} = 4.06$, *S.D.* = 0.813) บริจาคเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาของชุมชน และเข้าร่วมกิจกรรม หรือพิธีกรรมทางศาสนาที่จัดขึ้นโดยวัดหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.90$, *S.D.* = 0.871) มีค่าเท่ากัน และแนะนำให้เยาวชนและคนในชุมชนปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา ($\bar{x} = 3.79$, *S.D.* = 0.778) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี

บทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับบทบาท	ลำดับ
1. เข้าร่วมกิจกรรม หรือพิธีกรรมทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น	4.05	0.876	มาก	2
2. แนะนำให้เยาวชนและคนในชุมชนเห็น ความสำคัญของศิลปะ วัฒนธรรม และ ประเพณีของท้องถิ่น	3.90	0.872	มาก	5
3. บริจาคเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรม ทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีของ ท้องถิ่น	4.00	0.813	มาก	3
4. ช่วยกันดูแล รักษา ศิลปะ วัฒนธรรม และ ประเพณีของท้องถิ่น	3.90	0.871	มาก	4
5. ร่วมติดตาม ประเมินผล และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อส่งเสริมกิจกรรม ทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น	4.10	0.738	มาก	1
รวม	3.99	0.536	มาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า บทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$, $S.D. = 0.536$) พิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้ ร่วมติดตาม ประเมินผล และให้ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมกิจกรรม ทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.10$, $S.D. = 0.738$) มากที่สุด รองลงมา คือ เข้าร่วมกิจกรรม หรือ พิธีกรรมทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.05$, $S.D. = 0.876$) บริจาคเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.00$, $S.D. = 0.813$) ช่วยกันดูแล รักษา ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.90$, $S.D. = 0.871$) และแนะนำให้เยาวชนและคนในชุมชนเห็นความสำคัญของศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.90$, $S.D. = 0.872$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ

บทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีต่อการพัฒนาชุมชน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับบทบาท	ลำดับ
1. เข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาอาชีพที่จัดขึ้น โดยชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น	4.02	0.935	มาก	3
2. แนะนำและส่งเสริมให้เยาวชนและคนใน ชุมชนเข้าร่วมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ	4.00	0.813	มาก	4
3. บริจาคเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรม การพัฒนาอาชีพของชุมชน	3.84	0.758	มาก	5
4. ประสานงานพัฒนาอาชีพในท้องถิ่นร่วมกับ หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในชุมชน	4.10	0.738	มาก	1
5. ร่วมติดตาม ประเมินผล และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาอาชีพของคน ในชุมชน	4.07	0.805	มาก	2
รวม	4.00	0.480	มาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า บทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชนด้านอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, $S.D. = 0.480$) พิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้ ประสานงานพัฒนาอาชีพในท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในชุมชน ($\bar{x} = 4.10$, $S.D. = 0.738$) มากที่สุด รองลงมา คือ ร่วมติดตาม ประเมินผล และให้ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาอาชีพของคนในชุมชน ($\bar{x} = 4.07$, $S.D. = 0.805$) เข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาอาชีพที่จัดขึ้นโดยชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.02$, $S.D. = 0.935$) แนะนำและส่งเสริมให้เยาวชนและคนในชุมชนเข้าร่วมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ($\bar{x} = 4.00$, $S.D. = 0.813$) และบริจาคเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาอาชีพของชุมชน ($\bar{x} = 3.84$, $S.D. = 0.758$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์สหพหุของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสุขภาพ โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test One-Way ANOVA ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.7 – 4.22

ตารางที่ 4.7 ผลการศึกษา การวิเคราะห์สหพหุของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชนจำแนกตามเพศ

บทบาทของผู้สูงในอายุในจังหวัด เพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน	เพศ				t	Sig.
	ชาย		หญิง			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการศึกษา	3.99	0.408	4.29	0.431	6.019	0.015*
2. ด้านศาสนา	3.75	0.327	4.09	0.594	148.267	0.001*
3. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และ ประเพณี	3.78	0.364	4.15	0.587	54.169	0.001*
4. ด้านอาชีพ	3.85	0.340	4.412	0.535	60.609	0.001*
รวม	3.84	0.294	4.16	0.493	100.124	0.001*

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.7 ผลการศึกษา การวิเคราะห์สหพหุของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน จำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี และด้านอาชีพ แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8 ผลการศึกษา การวิเคราะห์สหพหุของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน
จำแนกตามอายุ

บทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัด เพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.333	3	7.515	25.014	0.001*
	ภายในกลุ่ม	75.809	396	0.300		
	รวม	80.142	399			
ด้านศาสนา	ระหว่างกลุ่ม	6.376	3	2.125	8.126	0.001*
	ภายในกลุ่ม	103.575	396	0.262		
	รวม	109.951	399			
ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และวัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	3.220	3	1.073	3.817	0.010*
	ภายในกลุ่ม	111.371	396	0.281		
	รวม	114.592	399			
ด้านอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	12.235	3	4.078	20.219	0.001*
	ภายในกลุ่ม	79.877	396	0.202		
	รวม	92.112	399			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	5.916	3	1.972	10.473	0.001*
	ภายในกลุ่ม	74.559	396	0.188		
	รวม	80.475	399			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.8 ผลการศึกษา การวิเคราะห์สหพหุของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน จำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี และด้านอาชีพ แตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน ดังนั้น จึงต้องทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe Method) ดังตารางที่ 4.9 – 4.12

ตารางที่ 4.9 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์สหภาพของข้อมูลในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา

สหภาพของข้อมูลในจังหวัด เพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน	$\bar{x}$	61 – 65 ปี	66 – 70 ปี	71 – 75 ปี	76 ปีขึ้นไป
		4.12	4.33	4.11	4.03
61 – 65 ปี	4.12	-	0.002*	1.000	0.744
66 – 70 ปี	4.33	0.002*	-	0.007*	0.002*
71 – 75 ปี	4.11	1.000	0.007*	-	0.826
76 ปีขึ้นไป	4.03	0.744	0.002*	0.826	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีสหภาพของข้อมูลในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 คู่ คือ สหภาพของข้อมูลในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 66 - 70 ปี ($\bar{x} = 4.33$) สูงกว่าสหภาพของข้อมูลในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 61 - 65 ปี ($\bar{x} = 4.12$) กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 71 - 75 ปี ($\bar{x} = 4.11$) และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 76 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 4.03$)

ตารางที่ 4.10 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์สหภาพของข้อมูลในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศาสนา

สหภาพของข้อมูลในจังหวัด เพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน	$\bar{x}$	61 – 65 ปี	66 – 70 ปี	71 – 75 ปี	76 ปีขึ้นไป
		3.86	4.14	3.93	3.79
61 – 65 ปี	3.86	-	0.001*	0.831	0.854
66 – 70 ปี	4.14	0.001*	-	0.035	0.002*
71 – 75 ปี	3.93	0.831	0.035	-	0.525
76 ปีขึ้นไป	3.79	0.854	0.002*	0.525	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีสหภาพของข้อมูลในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศาสนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ คือ สหภาพของข้อมูลในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศาสนา ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 66 - 70 ปี

($\bar{x} = 4.14$) สูงกว่า บทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 61 - 65 ปี ($\bar{x} = 3.86$) และ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 76 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.79$)

ตารางที่ 4.11 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์บทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี

บทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัด เพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน	$\bar{x}$	61 - 65 ปี	66 - 70 ปี	71 - 75 ปี	76 ปีขึ้นไป
		3.96	4.11	3.99	3.80
61 - 65 ปี	3.96	-	0.185	0.991	0.359
66 - 70 ปี	4.11	0.185	-	0.453	0.015*
71 - 75 ปี	3.99	0.991	0.453	-	0.312
76 ปีขึ้นไป	3.80	0.359	0.015*	0.312	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ คือ บทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศาสนา ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 66 - 70 ปี ($\bar{x} = 4.11$) สูงกว่า บทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 76 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 3.80$)

ตารางที่ 4.12 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์บทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ

บทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัด เพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน	$\bar{x}$	61 - 65 ปี	66 - 70 ปี	71 - 75 ปี	76 ปีขึ้นไป
		3.96	4.28	3.90	3.74
61 - 65 ปี	3.96	-	0.001*	0.833	0.037*
66 - 70 ปี	4.28	0.001*	-	0.001*	0.001*
71 - 75 ปี	3.90	0.833	0.001*	-	0.001*
76 ปีขึ้นไป	3.74	0.037*	0.001*	0.257	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 คู่ คือ บทบาทของผู้สูงอายุ

ในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 66 - 70 ปี ($\bar{x} = 4.28$) สูงกว่า บทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 61 - 65 ปี ($\bar{x} = 3.96$) กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 71 - 75 ปี ($\bar{x} = 3.90$) และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 76 ปี ขึ้นไป ($\bar{x} = 3.74$)

ตารางที่ 4.13 ผลการศึกษา การวิเคราะห์บทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา

บทบาทของผู้สูงในอายุในจังหวัด เพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	16.688	5	3.338	20.725	0.001*
	ภายในกลุ่ม	63.454	394	0.161		
	รวม	80.142	399			
ด้านศาสนา	ระหว่างกลุ่ม	15.361	5	3.072	12.797	0.001*
	ภายในกลุ่ม	94.590	394	0.240		
	รวม	109.951	399			
ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และวัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	39.741	5	7.948	41.438	0.001*
	ภายในกลุ่ม	74.851	394	0.190		
	รวม	114.592	399			
ด้านอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	17.578	5	3.516	18.584	0.001*
	ภายในกลุ่ม	74.534	394	0.189		
	รวม	92.112	399			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	18.908	5	3.782	24.201	0.001*
	ภายในกลุ่ม	61.566	394	0.156		
	รวม	80.475	399			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.13 ผลการศึกษา การวิเคราะห์บทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี และด้านอาชีพ แตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน ดังนั้น จึงต้องทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe Method) ดังตารางที่ 4.13 – 4.16

ตารางที่ 4.13 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา

สหภาพของผู้สูงอายุ ในจังหวัด เพชรบุรีที่มีต่อการ พัฒนาชุมชน	$\bar{x}$	ไม่ได้ เรียน	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย / ปวช.	อนุปริญญาตรี / ปวส.	ปริญญาตรี / สูงกว่า
ไม่ได้เรียน	4.35	-	0.964	0.001*	0.015*	0.001*	0.001*
ประถมศึกษา	4.29	0.964	-	0.001*	0.060	0.001*	0.001*
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.94	0.001*	0.001*	-	0.455	0.999	0.002*
มัธยมศึกษา ตอนปลาย / ปวช.	4.11	0.015*	0.060	0.455	-	0.600	0.001*
อนุปริญญาตรี / ปวส.	3.97	0.001*	0.001*	0.999	0.600	-	0.001*
ปริญญาตรี / สูงกว่า	3.34	0.001*	0.001*	0.002*	0.001*	0.001*	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีสหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 4 คู่ คือ สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา ไม่ได้เรียน ($\bar{x} = 4.35$) สูงกว่า สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ($\bar{x} = 3.94$) กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ($\bar{x} = 4.11$) กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญาตรี / ปวส. ($\bar{x} = 3.97$) และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี / สูงกว่า ($\bar{x} = 3.34$)

ตารางที่ 4.14 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศาสนา

สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน	ไม่ได้เรียน	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	อนุปริญญาตรี / ปวส.	ปริญญาตรี / สูงกว่า
$\bar{x}$	4.22	4.01	3.67	3.91	3.62	3.96
ไม่ได้เรียน	4.22	-	0.117	0.001*	0.011*	0.001*
ประถมศึกษา	4.01	0.117	-	0.014*	0.858	0.001*
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.67	0.001*	0.014*	-	0.279	0.998
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	3.91	0.011*	0.858	0.279	-	0.039*
อนุปริญญาตรี / ปวส.	3.62	0.001*	0.001*	0.998	0.039*	-
ปริญญาตรี / สูงกว่า	3.96	0.762	1.000	0.701	1.000	0.480

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีสหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศาสนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 คู่ คือ สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศาสนา ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาไม่ได้เรียน ($\bar{x} = 4.22$) สูงกว่า สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศาสนา ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ($\bar{x} = 3.67$) กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ($\bar{x} = 3.91$) และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษานุปริญญาตรี / ปวส. ($\bar{x} = 3.62$)

ตารางที่ 4.15 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี

สหภาพของผู้สูงอายุ ในจังหวัด เพชรบุรีที่มีต่อการ พัฒนาชุมชน		ไม่ได้ เรียน	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย / ปวช.	อนุปริญญาตรี / ปวส.	ปริญญาตรี / สูงกว่า
พัฒนาชุมชน	$\bar{x}$	4.46	4.07	3.44	3.98	3.66	3.44
ไม่ได้เรียน	4.46	-	0.001*	0.001*	0.001*	0.001*	0.001*
ประถมศึกษา	4.07	0.001*	-	0.001*	0.825	0.001*	0.001*
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.44	0.001*	0.001*	-	0.001*	0.001*	0.001*
มัธยมศึกษา ตอนปลาย / ปวช.	3.98	0.001*	0.825	0.001*	-	0.005*	0.012*
อนุปริญญาตรี / ปวส.	3.66	0.001*	0.001*	0.293	0.005*	-	0.777
ปริญญาตรี / สูงกว่า	3.44	0.001*	0.001*	1.000	0.012*	0.777	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีสหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 4 คู่ คือ สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาไม่ได้เรียน ($\bar{x} = 4.46$) สูงกว่า สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ($\bar{x} = 4.07$) กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ($\bar{x} = 3.44$) กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ($\bar{x} = 3.98$) กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษานุปริญญาตรี / ปวส. ($\bar{x} = 3.66$) และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี / สูงกว่า ($\bar{x} = 3.44$)

ตารางที่ 4.16 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ

สหภาพของผู้สูงอายุ ในจังหวัด เพชรบุรีที่มีต่อการ พัฒนาชุมชน	$\bar{x}$	ไม่ได้ เรียน	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย / ปวช.	อนุปริญาตรี / ปวส.	ปริญาตรี / สูงกว่า
ไม่ได้เรียน	4.22	-	0.507	0.001*	0.781	0.001*	0.001*
ประถมศึกษา	4.08	0.507	-	0.033*	1.000	0.001*	0.001*
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.81	0.001*	0.033*	-	0.035*	0.557	0.395
มัธยมศึกษา ตอนปลาย / ปวช.	4.10	0.781	1.000	0.035*	-	0.001*	0.001*
อนุปริญาตรี / ปวส.	3.63	0.001*	0.001*	0.557	0.001*	-	0.942
ปริญาตรี / สูงกว่า	3.47	0.001*	0.001*	0.395	0.001*	0.942	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีสหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 คู่ คือ สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาไม่ได้เรียน ($\bar{x} = 4.22$) สูงกว่า สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ($\bar{x} = 3.81$) กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาอนุปริญาตรี / ปวส. ($\bar{x} = 3.63$) และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญาตรี / สูงกว่า ($\bar{x} = 3.47$)

ตารางที่ 4.17 ผลการศึกษา การวิเคราะห์หีบหบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน
จำแนกตามอาชีพ

บทบาทของผู้สูงในอายุในจังหวัด เพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.668	5	0.934	4.874	0.001*
	ภายในกลุ่ม	75.474	394	0.192		
	รวม	80.142	399			
ด้านศาสนา	ระหว่างกลุ่ม	13.589	5	2.718	11.112	0.001*
	ภายในกลุ่ม	96.362	394	0.245		
	รวม	109.951	399			
ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และวัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	11.243	5	2.249	8.572	0.001*
	ภายในกลุ่ม	103.349	394	0.262		
	รวม	114.592	399			
ด้านอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	7.083	5	1.417	6.565	0.001*
	ภายในกลุ่ม	85.028	394	0.216		
	รวม	92.112	399			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	7.415	5	1.483	7.998	0.001*
	ภายในกลุ่ม	73.060	394	0.185		
	รวม	80.475	399			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.17 ผลการศึกษา การวิเคราะห์หีบหบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน จำแนกตามอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และ ประเพณี และด้านอาชีพ แตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน ดังนั้น จึงต้องทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe Method) ดังตารางที่ 4.18 – 4.21

ตารางที่ 4.18 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา

สหภาพของผู้สูงอายุ ในจังหวัดเพชรบุรีที่มี ต่อการพัฒนาชุมชน	$\bar{x}$	เกษตรกร	ค้าขาย / ทำธุรกิจ	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	ข้าราชการ บำนาญ	อื่น ๆ
เกษตรกร	4.20	-	0.327	0.085	0.769	0.501	0.992
ค้าขาย / ทำธุรกิจ	4.05	0.327	-	0.995	1.000	0.036*	0.654
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	3.99	0.085	0.995	-	0.994	0.008*	0.443
รับจ้าง	4.06	0.769	1.000	0.994	-	0.179	0.790
ข้าราชการบำนาญ	4.37	0.501	0.036*	0.008*	0.179	-	0.998
อื่น ๆ	4.29	0.992	0.654	0.443	0.790	0.998	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีสหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ คือ สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ ($\bar{x} = 4.37$) สูงกว่า สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพค้าขาย / ทำธุรกิจ ($\bar{x} = 4.05$) และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ ($\bar{x} = 3.99$)

ตารางที่ 4.19 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศาสนา

สหภาพของผู้สูงอายุ ในจังหวัดเพชรบุรีที่มี ต่อการพัฒนาชุมชน	$\bar{x}$	เกษตรกร	ค้าขาย / ทำธุรกิจ	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	ข้าราชการ บำนาญ	อื่น ๆ
เกษตรกร	4.05	-	0.050*	0.001*	0.471	0.894	1.000
ค้าขาย / ทำธุรกิจ	3.80	0.050*	-	0.237	1.000	0.038*	0.856
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	3.56	0.001*	0.237	-	0.332	0.001*	0.115
รับจ้าง	3.83	0.471	1.000	0.332	-	0.227	0.947
ข้าราชการบำนาญ	4.16	0.894	0.038*	0.001*	0.227	-	0.974
อื่น ๆ	4.01	1.000	0.856	0.115	0.947	0.974	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีสหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศาสนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ คือ สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศาสนา ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกร ($\bar{x} = 4.05$) สูงกว่า สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศาสนา ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพค้าขาย / ทำธุรกิจ ($\bar{x} = 3.80$) และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ ($\bar{x} = 3.56$)

ตารางที่ 4.20 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี

สหภาพของผู้สูงอายุ ในจังหวัดเพชรบุรีที่มี ต่อการพัฒนาชุมชน	$\bar{x}$	เกษตรกร	ค้าขาย / ทำธุรกิจ	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	ข้าราชการ บำนาญ	อื่น ๆ
เกษตรกร	4.13	-	0.057	0.001*	0.385	0.444	0.945
ค้าขาย / ทำธุรกิจ	3.88	0.057	-	0.378	1.000	0.999	0.997
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	3.65	0.001*	0.378	-	0.556	0.281	0.560
รับจ้าง	3.89	0.385	1.000	0.556	-	1.000	0.999
ข้าราชการบำนาญ	3.93	0.444	0.999	0.281	1.000	-	1.000
อื่น ๆ	3.97	0.945	0.997	0.560	0.999	1.000	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีสหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ คือ สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกร ($\bar{x} = 4.13$) สูงกว่า สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ ($\bar{x} = 3.65$)

ตารางที่ 4.21 ทดสอบความแตกต่างของการวิเคราะห์สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ

สหภาพของผู้สูงอายุ ในจังหวัดเพชรบุรีที่มี ต่อการพัฒนาชุมชน	$\bar{x}$	เกษตรกร	ค้าขาย / ทำธุรกิจ	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	ข้าราชการ บำนาญ	อื่น ๆ
		4.06	4.09	3.70	3.85	4.07	4.17
เกษตรกร	4.06	-	0.998	0.001*	0.434	1.000	0.981
ค้าขาย / ทำธุรกิจ	4.09	0.998	-	0.002*	0.397	1.000	0.998
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	3.70	0.001*	0.002*	-	0.872	0.019*	0.064
รับจ้าง	3.85	0.434	0.397	0.872	-	0.611	0.523
ข้าราชการบำนาญ	4.07	1.000	1.000	0.019*	0.611	-	0.994
อื่น ๆ	4.17	0.981	0.998	0.064	0.523	0.994	-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.21 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีสหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ คือ

คู่ที่ 1 สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกร ($\bar{x} = 4.06$) สูงกว่า สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ ($\bar{x} = 3.70$)

คู่ที่ 2 สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพค้าขาย / ทำธุรกิจ ($\bar{x} = 4.09$) สูงกว่า สหภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ด้านอาชีพ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ ($\bar{x} = 3.70$)

ตารางที่ 4.22 ผลการศึกษา การวิเคราะห์หีบหบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน
จำแนกตามสุขภาพ

บทบาทของผู้สูงในอายุในจังหวัด เพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน	สุขภาพ				t	Sig.
	ไม่มีโรคประจำตัว		มีโรคประจำตัว			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการศึกษา	4.17	0.372	4.16	0.482	15.207	0.001*
2. ด้านศาสนา	3.92	0.548	3.95	0.514	3.093	0.079
3. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และ ประเพณี	4.08	0.601	3.95	0.496	6.219	0.013*
4. ด้านอาชีพ	4.04	0.498	3.98	0.471	2.946	0.087
รวม	4.05	0.464	4.01	0.442	1.426	0.233

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4.22 ผลการศึกษา การวิเคราะห์หีบหบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน จำแนกตามสุขภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสุขภาพต่างกัน มีบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี และด้านอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง บทบาทของผู้สูงอายุต่อการพัฒนาชุมชนในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยช่วงระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2565 - เดือนกันยายน พ.ศ. 2566 กับผู้สูงอายุในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ที่ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 400 ชุด จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุต่อการพัฒนาชุมชนในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้สูงอายุต่อการพัฒนาชุมชนในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างหนึ่งกลุ่มกับ ประชากร หรือเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่อาจมีความสัมพันธ์กันหรือเป็นอิสระต่อกัน (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple comparison test) ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method) สำหรับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษา เรื่อง บทบาทของผู้สูงอายุต่อการพัฒนาชุมชนในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 61 - 65 ปี ระดับการศึกษาประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรและมีโรคประจำตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน

ผลการวิเคราะห์ พบว่า บทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชนในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี และด้านศาสนา ตามลำดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์บทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชนประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี และด้านอาชีพ จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ พบว่า บทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชนประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี และด้านอาชีพ จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงให้เห็นว่า

- 1) กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชนประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี และด้านอาชีพ แตกต่างกัน
- 2) กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชนประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี และด้านอาชีพ แตกต่างกัน
- 3) กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี และด้านอาชีพ แตกต่างกัน
- 4) กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพหลักต่างกัน มีบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี และด้านอาชีพ แตกต่างกัน
- 5) กลุ่มตัวอย่างที่มีสุขภาพต่างกัน มีบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี และด้านอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้สูงอายุต่อการพัฒนาชุมชนในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี พบประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ได้ศึกษา ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

สภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่จะมีอาชีพเกษตรกร ใช้เวลาอยู่บ้านมากกว่าการออกไปข้างนอก อีกทั้งบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของตานั้น ส่วนใหญ่จะมีบทบาทในด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี และด้านศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับพระสุตธัมม วิสุทธิ (รัชเมือง) (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีแนวทางแนะนำเด็กเด็บบุตรหลานในด้านการเรียนในชุมชน สนับสนุนในด้านกิจกรรมของโรงเรียน มีส่วนร่วมทำนุบำรุงและให้การช่วยเหลือโรงเรียน มีส่วนร่วมสร้างหนังสือแหล่งเรียนรู้เพื่อประโยชน์ต่อชุมชน จัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาให้กับบุตรหลานในชุมชน สอดคล้องกับแนวคิด ที่ว่าผู้สูงอายุมีบทบาทในการอบรมสั่งสอนให้คำแนะนำปรึกษาและถ่ายทอดประสบการณ์แก่บุตรหลาน ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุมีบทบาทในด้านการให้การศึกษาทั้งในด้านครอบครัว คือ การอบรมสั่งสอนบุตรหลานและเป็นที่ปรึกษาแนะนำแก่ชุมชน และยังสอดคล้องกับพลอยพรรณ เชี่ยวชาญ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้สูงอายุมีบทบาทในการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา ด้านศาสนา และด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณี

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ทัศนคติของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ส่วนใหญ่เกือบทุกครัวเรือนจะมีผู้สูงอายุที่คอยถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิต หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ลูกหลานภายในครอบครัวได้รับรู้ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่แก่คนในชุมชน ได้ซึ่งสอดคล้องกับ โชติกา สิงหาเทพ ธนิกานต์ ศรีจันทร์ และเสาวนีย์ จันทสังข์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอบางบาล จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า บทบาทในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือการนำความรู้ถ่ายทอดสู่ชุมชนเนื่องจากบุตรหลาน คนรุ่นใหม่ มองว่าการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการทำได้ค่อนข้างยุ่งยาก และเมื่อทำเสร็จแล้วสินค้ามีราคาถูก จึงทำให้การถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่ชุมชนนั้น เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จำกัดอยู่แค่ในกลุ่มผู้สูงอายุเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งประชาชนในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี อยากให้ผู้สูงอายุในครอบครัวและในชุมชนมีร่างกายที่แข็งแรง จึงอยากให้ผู้สูงอายุได้มีบทบาทเข้า

มาพัฒนาชุมชน อาจจะเป็นการเผยแพร่ความรู้ ประสบการณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่คนในชุมชน และป้องกันไม่อย่าให้ผู้สูงอายุเกิดอาการเครียด และอยากให้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง และสุขภาพจิตที่ดี ไม่ต้องกังวลในเรื่องของสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับภัทรา ชูริค เพ็ญโพยม เขยสมบัติ จินตนา สันตุสุวรรณ และประเสริฐ ศรีนวล (2563) ได้ทำการศึกษา สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาให้ผู้สูงอายุให้สูงวัยอย่างมีพลังเพื่อยกระดับดัชนีพหุพลังที่จากระดับปานกลางสู่ระดับสูงต้องพัฒนา จัดการแก้ไขปัญหา ในแต่ละองค์ประกอบของดัชนีในระดับกลาง ยกกระดับให้เข้าสู่ระดับสูง โดยเฉพาะดัชนีสุขภาพซึ่งเป็นเสาหลัก ต้องมีค่าสูงกว่าทุกดัชนี แต่ส่วนใหญ่ยังเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ผู้สูงอายุมีความสุขน้อยกังวลกับสุขภาพและเรื่องคนในครอบครัว ผู้สูงอายุหนึ่งในสองคนมีปัญหาการได้ยินโดยเฉพาะผู้สูงอายุวัยปลายทุกราย มองเห็นไม่ชัด และไม่มีแว่นตาใช้ในชีวิตประจำวัน และยังสอดคล้องกับอริปไตย จาตฮามรด (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนศรีฐาน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษพบว่า ผู้สูงอายุในชุมชนศรีฐานมีบทบาทเป็นผู้นำความคิดและจิตวิญญาณ เป็นผู้ตัดสินใจพิพาทต่าง ๆ ในชุมชน เป็นผู้อบรมเลี้ยงดูบุตรหลานซึ่งเป็นการสร้างระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กให้เติบโตขึ้นมาเป็นคนที่มีคุณภาพ ผู้สูงอายุในชุมชนศรีฐานเป็นผู้ที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เข้าวัดทำบุญ ด้านศิลปวัฒนธรรม และประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีบทบาทในการสืบทอดให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาชุมชน คือ ปัญหาสุขภาพ มีโรคประจำตัว ยืนหรือนั่งนาน ๆ ไม่ได้ บางครั้งสภาพครอบครัวไม่เอื้อต่อการเข้าร่วม เช่น ต้องหารายได้ มีบุตรหลานที่ต้องเลี้ยงดู นอกจากนั้นการส่งต่อภูมิปัญญาไม่มีการบันทึกไว้ แต่ใช้การเรียนรู้แบบบอกเล่า และทำให้ดูจึงทำให้การเรียนรู้หรืออนุรักษ์ไม่ได้รับการรักษา ดังนั้น ผู้นำชุมชนและครอบครัวควรส่งเสริมการสร้างพฤติกรรมสุขภาพเพื่อให้ห่างไกลโรค หน่วยงานในพื้นที่ควรมีการตรวจคัดกรองโรคอย่างสม่ำเสมอ และในชุมชนเองควรตระหนักถึงความสำคัญของการบันทึกความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาของผู้สูงอายุไว้เพื่อการเรียนรู้และสืบทอดต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

5.3.1 ควรทำการศึกษาถึงปัญหาของผู้สูงอายุภายในชุมชน และนำมาพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการบูรณาการด้วยศาสตร์ต่าง ๆ

5.3.2 ควรจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมกับคนในชุมชน และสังคมมากขึ้น มีการช่วยเหลือเกื้อกูล และยังเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังเป็นการรักษาสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.4.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนในอำเภอต่าง ๆ ภายในจังหวัดเพชรบุรี

5.4.2 ควรมีการศึกษาถึงการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับผลกระทบต่อผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนในอำเภอต่าง ๆ ภายในจังหวัดเพชรบุรี

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2541). **การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี**. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2547). **พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546**. (พิมพ์ครั้งที่ 2), กรุงเทพฯ: เจ.เอส. การพิมพ์.
- กัลยา วานิชย์บัญชา และจิตา วานิชย์บัญชา. (2560). **การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล**. (พิมพ์ครั้งที่ 29). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามลดา.
- เกษม ตันติผลาชีวะ และกุลยา ตันติผลาชีวะ. (2528). **การรักษาสุขภาพในวัยผู้สูงอายุ**. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- จ่านง อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ. (2545). **สังคมวิทยา**. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โชติกา สิงหาเทพ, ธนิกานต์ ศรีจันทร์, และเสาวนีย์ จันทสังข์. (2561). **บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- นิศา ชูโต. (2525). **คนชราไทย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บงอร ธรรมศิริ. (2549). **ครอบครัวกับการดูแลผู้สูงอายุ**. วารสารการเวกฉบับนิทรรศการวันเจ้าฟ้าวิชาการ. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- พระสุตริภักษ์ วิสุทฺโธ (รักษเมือง). **บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พลอยพรรณ เชี่ยวชาญ. (2559). **บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน**. การศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- พัฒน์ บุญยรัตพันธุ์. (2517). **การสร้างพลังชุมชนโดยขบวนการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2524). **การบริหารการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ไพศาล สรรสวัสดิ์. (2550). **การพัฒนาชุมชน**. รัฐศาสตร์สาร, 1(2550), 11-14.
- ภัทรา ชูริค เพ็ญโพยม เขยสมบัติ จินตนา สันตุสุวรรณ และประเสริฐ ศรีนวล. (2563). **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทยในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี**. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ปีที่ 10 (ฉบับที่ 3) กันยายน – ธันวาคม พ.ศ. 2563 หน้า 16 – 24.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2558). **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2557**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2525). **การพัฒนาชนบท : เอกสารประกอบการบรรยายวิชาการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2542). **ทฤษฎีสังคมวิทยา: การสร้าง การประเมินค่า และการใช้ประโยชน์**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรกุล เจนอบรม. (2541). **วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุไทย**. กรุงเทพฯ: นิชินแอตเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- สุเทพ เขวลิต. (2524). **หลักการพัฒนาชุมชน**. ขอนแก่น: โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพชรบุรี. (2563). **รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดเพชรบุรี ปี 2563**. จังหวัดเพชรบุรี.
- อภิชัย พันธเสน. (2539). **พัฒนาชนบทไทย: สมุทัยและมรรค**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิภูมิปัญญา.
- อธิปไตย จาดฮามรด (2562). **บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนศรีฐานตำบลในเมืองอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น**. ในการประชุมวิชาการระดับชาติ “วิชาการล้ำนาเพื่อการศึกษาและพัฒนา ยุค 4.0” ครั้งที่ 1 (น. 606). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- Yamane, Taro. (1970). **Statistical an Introductory Analysis**. 2nd ed Tokyo: John Weatherhill, inc.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาทของผู้สูงอายุต่อการพัฒนาชุมชนในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดกรุณาให้สัมภาษณ์เพื่อผู้วิจัยจักนำข้อมูลสำคัญที่ได้ไปเป็นประโยชน์ในการเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรีต่อไป

คำชี้แจง แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงในอายุในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง

คณะผู้วิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้า ☐ คำตอบที่ตรงกับความจริงท่าน

1. เพศ

☐ 1) ชาย

☐ 2) หญิง

2. อายุ

☐ 1) 61 – 65 ปี

☐ 2) 66 – 70 ปี

☐ 3) 71 - 75 ปี

☐ 4) 76 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ 1) ไม่ได้เรียน

☐ 2) ประถมศึกษา

☐ 3) มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ 4) มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.

☐ 5) อนุปริญญาตรี / ปวส.

☐ 6) ปริญญาตรี / สูงกว่า

4. อาชีพ

☐ 1) เกษตรกร

☐ 2) ค้าขาย/ทำธุรกิจ

☐ 3) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

☐ 4) รับจ้าง

☐ 5) ข้าราชการบำนาญ

☐ 6) อื่น ๆ ระบุ.....

5. สุขภาพ

☐ 1) ไม่มีโรคประจำตัว

☐ 2) มีโรคประจำตัว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุนในจังหวัดเพชรบุรีที่มีต่อการพัฒนาชุมชน

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

บทบาทของผู้สูงอายุน	ระดับบทบาท				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการศึกษา					
1. เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาของชุมชน					
2. แนะนำให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษา					
3. บริจาคเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมด้านการศึกษาของชุมชน					
4. ช่วยกันดูแล รักษาสถานศึกษาในชุมชน					
5. ร่วมติดตาม ประเมินผล และให้ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมกิจกรรมด้านการศึกษา					
ด้านศาสนา					
1. เข้าร่วมกิจกรรม หรือพิธีกรรมทางศาสนาที่จัดขึ้นโดยวัดหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น					
2. แนะนำให้เยาวชนและคนในชุมชนปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา					
3. บริจาคเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาของชุมชน					
4. ช่วยกันดูแล รักษาศาสนสถานในชุมชน					
5. ร่วมติดตาม ประเมินผล และให้ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมกิจกรรมและทำนุบำรุงศาสนา					
ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี					
1. เข้าร่วมกิจกรรม หรือพิธีกรรมทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น					
2. แนะนำให้เยาวชนและคนในชุมชนเห็นความสำคัญของศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น					
3. บริจาคเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น					
4. ช่วยกันดูแล รักษา ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น					
5. ร่วมติดตาม ประเมินผล และให้ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น					

บทบาทของผู้สูงในอายุ	ระดับบทบาท				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านอาชีพ					
1. เข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาอาชีพที่จัดขึ้นโดยชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น					
2. แนะนำและส่งเสริมให้เยาวชนและคนในชุมชนเข้าร่วมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ					
3. บริจาคเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาอาชีพของชุมชน					
4. ประสานงานพัฒนาอาชีพในท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในชุมชน					
5. ร่วมติดตาม ประเมินผล และให้ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาอาชีพของคนในชุมชน					

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างสูงที่ท่านเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล นางสาวปวีณา จารุศิริ

1. ประวัติส่วนตัว

วัน/เดือน/ปี เกิด 6 ธันวาคม 2514

สถานที่ติดต่อ กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หมวดสาขาวิชาศึกษาทั่วไป
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
86 ถนนพิษณุโลก แขวงสวนจิตรลดา
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

เบอร์โทรศัพท์ 0 2665 3555 ต่อ 8330

เบอร์โทรศัพท์มือถือ 08 9448 0017

อีเมล paweena.c@rmutp.ac.th

2. ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ. ที่จบ	คุณวุฒิ	สาขาวิชา	สถานศึกษา
2552	รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต	รัฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2540	ครุศาสตรบัณฑิต	สังคมศึกษา	สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

3. ตำแหน่งปัจจุบัน

- หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- อาจารย์ประจำกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หมวดสาขาวิชาศึกษาทั่วไป

4. ผลงานวิจัย

1. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของผู้ปฏิบัติงานพัสดุ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลพระนคร
2. การพัฒนาระบบบริหารงานพัสดุ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. รูปแบบการเรียนการสอน และระบบการบริหารจัดการเรียนการสอนแบบ New Normal คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
5. แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล นางสาวศุภวรรณ กุศลธรรมรัตน์

1. ประวัติส่วนตัว

วัน/เดือน/ปี เกิด 19 มีนาคม 2530
สถานที่ติดต่อ งานพัสดุ ฝ่ายบริหาร
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
86 ถนนพิษณุโลก แขวงสวนจิตรลดา
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
เบอร์โทรศัพท์ 0 2665 3555 ต่อ 8330
เบอร์โทรศัพท์มือถือ 06 3229 4249, 09 7298 9149
อีเมลล์ supawan.k@rmutp.ac.th

2. ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ. ที่จบ	คุณวุฒิ	สาขาวิชา	สถานศึกษา
2552	บริหารธุรกิจบัณฑิต	การจัดการโรงแรม และการท่องเที่ยว	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

3. ตำแหน่งปัจจุบัน

- ปี 2561 - ปี 2566 นักวิชาการพัสดุ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

4. ผลงานวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของผู้ปฏิบัติงานพัสดุ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลพระนคร
3. การพัฒนาระบบบริหารงานพัสดุ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
5. รูปแบบการเรียนการสอน และระบบการบริหารจัดการเรียนการสอนแบบ New Normal คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

6. การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตำบลต้นมะพร้าว อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

7. แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรีโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

8. แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในอำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรีโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

